Preţul 3 Lei

CULTURA POPORULUI

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!
C. A. Rosetti

Prim-redactor: CONST. CERNAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: CALEA DOROBANŢILOR Nrul 10. TELEFON No. 15-75. | Cluj, Duminecă, la 11 Mai 1924 | ADMINISTRAŢIA: CALEA DOROBANŢILOR 10. TELEFON No. 15-75. | ANUL IV. N-RUL 59 Apare în fiecare Duminecă

VIZITA SUVERANILOR ROMÂNI IN FRANŢA

(DELA REDACŢIA NOASTRĂ DIN PARIS)

In Alsacia

In dimineaţa zilei de 9 Aprilie, Suveranii României au sosit în gara dela Malhouse aclamaţi de un număr enorm de locuitori în frunte cu generalul Berthelot şi cu prefectul dl Haut-Rhin. Continuând apoi călătoria au părăsit trenul la Bolliviler de unde au pornit în automobile — însoţiţi mereu de generatul Berthelot care a fost ataşat pe lângă M.M. L.L. pe tot timpul şederei în Franţa — spre cimitirul dela Val-du-Patre de lângă Soulzmatt unde sunt îngropaţi mai mult de 500 de soldaţi români. Traversând apoi Alsacia-Superioară ale cărei sate îmbrăcaseră haina de sărbătoare, suveranii s'au îndreptat spre Colmar pentru a se îmbarca în trenul ce urma să sosească în Strassburg înspre prânz.

După vizita la cimitirul românesc, oaspeţii români au depus o cunună pe monumentul ridicat în memoria eroilor francezi. Traversând arterele principale ale oraşului, aclamaţiile entuziaste ale locuitorilor nu mai conteneau. După dejunul oferit de generalul Berthelot, M. S. Regele şi M. S. Regina au fost primiţi la Universitate unde rectorul Charlety a remis M. S. Regelui o medalie în amintirea trecerei prin Strassburg, iar M. S. Reginei insignele de dr „honoris causa" a Universităţei din Strassburg. M. S. Regele a mulţumit în numele Său şi al M. S. Reginei, declarând că România franceza de suflet, de inimă şi de tradiţii nu va uita nici odată ajutorul ce i-l-a dat Franţa în zilele ei grele.

După masa de gală dela Comisariatul General, Suveranii au părăsit Strassburg-ul pentru Paris.

Sosirea la Paris.

Încă din ajun oraşul era admirabil pavoazat. La Elysée, la Camera deputaţilor, la ministerul de marină, la Hotel Astoria unde e sediul Comisiunei de reparaţiuni precum şi la toate celelalte instituţiuni oficiale erau arborate imense drapele româneşti; apoi tot Avenue des Champs Elysees, Place dela Concorde, Enai d'Orsay şi toate arterele mari ale oraşului erau frumos ornate cu mici drapele româneşti şi franceze în rozetă.

Dela ora 10 dimineaţa mulţimea începuse să se înşire pe drumul ce urma să-l parcurgă cortegiul regal între Enai d'Orsay şi Bois de Bologne a cărei gară era minunat ornamentată şi unde rând pe rând au început să vină reprezentanţii comunei, apoi oficialităţile române, membrii guvernului francez în frunte cu dl Poincarè, şi în cele din urmă, în eleganta trăsură presidenţială, dl Millerand cu dna, însoţiţi de dl de Fonguiers şeful protocolului.

O bubuitură de tun a anunţat intrarea în gară a trenului regal. M. S. Regele Ferdinand se coboară primul şi strânge mâna Preşedintelui Republicei în timp ce dna Millerand dăruеşte M. S. Reginei un splendid buchet de flori.

După ce dl de Fonguiers a făcut presentările de rigoare, M. S. Regele care purta marele cordon al Legiunei de Onoare trece în revistă trupele de sub comanda generalului Gourand. Apoi cortegiul porneşte. In prima trăsură Regele cu Preşedintele Republicei cu generalul Berthelot şi generalul Lasson; într'a doua M. S. Regina, dna Millerand şi doi ofiţeri de ordonanţă; într'a treia dl Duca cu Poincarè. Urmau apoi toţi ceilalţi miniştrii, reprezentanţii oficiali şi armata.

Tunurile nu încetau să bubue; lumea aclama frenetic. Toate magazinele de pe drumul parcurs de suverani îşi încetaseră orice activitate căci midinetele şi vânzătorii alergau înaintea cortegiului, cu trăsuri excortate de dragoni cu căşti strălucitoare, cu pompoane roşii şi pantaloni albaştri, strigând „Vive la reine" „Vive la Roumanie". Soarele care până atunci părea mâhnit de cineştiece nemulţumire în lumea lui de astre, a început să strălucească vesel. Batistele fâlfâiau în lume şi pe la ferestre şi vântul, parecă şi el fericit, flutura în faţa Suveranilor pânzele drapelelor aşezate prin balcoane. Muzicele intonau „Imnul regal român" şi „La Marseillaise". A fost o serbătoare splendidă. Un tablou din timpul regilor Franţei pe care populaţia republicană nu l'a primit cu huiduieli ci cu cel mai mare entusiasm posibil, cu strigăte şi lacrimi de emoţie. A fost măreţ!

Cortegiul a parcurs Avenue de Bois de Boulogne, Avenue des Champs-Elysées, place dela Concorde şi Enai d'Orşay. Aici Suveranii s'au oprit să dejuneze în intimitate.

La Hotel de Ville

La ora 3 şi jum. — în aceiaş zi de Joi, 10 Aprilie — Suveranii s'au dus la Elysèe pentru a face vizita protocolara Preşedintelui Republicei. La ora 4 MM. LL. sunt primite la Hotel de Ville. In tot drumul dela Elysèe la primărie, străbătând străzile Rivoli şi Av. dela Victorie, Suveranii au fost ovaţionaţi de populaţie.

D. Georges Lalon, preşedintele Consiliului municipal, D. Naudiu prefectul poliţiei, D. Juilland prefect de Senat şi D. Frèdèric Brunet preşedintele Consiliului general au primit pe Suverani în sala Saint-Jean, splendid ornată cu coroare şi drapele. M. S. Regele şi Regina României sunt lung aclamaţi de invitaţi în număr foarte mare.

D. Lalon salută oaspeţii regali în numele oraşului. M. S. Regele luând apoi cuvântul şi mulţumind dlui Lalon, printre altele a spus următoarele:

— **„Când ora de luptă pentru dreptate şi independenţa naţiunilor a sunat — crescută în aceleaşi idei de justiţie — era foarte natural ca României să se găsească alăturea de Franţa".**

„Vom păstra — spune M. S. Regele — o amintire neuitată de primirea atât de călduroasă pe care Parisul ne-a făcut-o. Vă mulţumim de bunele sentimente ce ne-aţi exprimat în numele oraşului Paris şi a departamentului Senei făcând urările cele mai vii pentru prosperitatea Capitalei Franţei, focarul unei civilizaţiuni pe care toţi Românii o admiră".

Dupăce Suveranii au iscălit în cartea de aur şi dupăce primesc din partea d-lui Lalon, M. S. Regele o medalie de aur şi M. S. Regina o pendulă Renaissance în aur şi email, părăsesc primăria în aclamaţiunile mulţimei.

La Elysée

In aceiaşi seară d-l şi d-na Millerand au oferit o masă de gală la Elysée în sala Murat. Preşedintele Republicei a ţinut un toast în care reamintea cum Regele Ferdinand a îndreptat poporul Său, ca alăturea de aliaţi să-şi realizeze visul secular, România Mare.

întregei Franţe al cărui interpret sunt fericit să fiu — ridic paharul meu în sănătatea M. Voastre, în sănătatea M. S. Regina şi a familiei regale, şi pentru prosperitatea României".

M. S. Regele Ferdinand a răspuns în felul următor:

— **„Odată cu venirea Mea pe tron am fost pătruns de datoria ce mi-o impunea misiunea istorică a poporului Meu. Susţinut de fidelitatea şi de dragostea lui precum şi de sprijinul prietenesc al aliaţilor noştri, am putut să trec peste toate greutăţile asigurând triumful revendicaţiunilor seculare ale neamului românesc".**

„Nu vom uita niciodată ce datorim misiunei militare franceze, ofiţerilor distinşi, medicilor devotaţi, bravilor infirmieri pe cari ni i-aţi trimis în timpul războiului, păstrând întotdeauna o pioasă amintire vitejilor fii ai Franţei cari şi-au vărsat eroic sângele pe pământul românesc alături de soldaţii noştri pentru aceiaşi cauză de justiţie şi civilizaţie".

„La fel ca şi Franţa, România urmează o politică bazată pe execuţia loială a tratatelor existente şi a acordurilor pur defensive prevăzute de statutul Societăţii Naţiunilor".

Aceste două toasturi ţinute de cei doi şefi de stat sunt o proclamaţie solemnă a prieteniei franco-române, sunt marele şi necesarul adevăr. România şi Franţa sunt unite prin comunitatea intereselor lor tot atât de puternic ca şi printr'un tratat. Nu rămâne decât ca aceste sentimente şi comunităţi de interese să fie imprimate pe hârtie şi semnate, pentru ca în faţa lumei celei multe să aibă valoarea lor juridică.

Masa dela Elysée a fost urmată de o recepţie.

La mormântul eroului necunoscut

A doua zi dimineaţa — Vineri — Mai multe demonstraţii de sbor au fost făcute de către cei doi aşi ai aviaţiei franceze Fronval şi Haeglen. La urmă — după ce 180 de avioane au trecut în ordine de bătae pe deasupra câmpului de aviaţie — Suveranii şi suita s'au îndreptat spre oraş excortaţi de un mare număr de avioane împodobite cu drapelele celor două ţări.

Dineul dela Legaţia României

Vineri seara a avut loc un dineu de gală la Legaţiunea României oferit de rege preşedintelui republicei, după care a urmat o recepţie la care au luat parte peste o mie de persoane. Toate oficialităţile şi toată elita Parisului a luat parte, şi fastul era atât de mare încât în ochii fiecăruia din acei nobili marchizi, conţi, prinţi mulţi descendenţi din foştii regi, împăraţi sau curteni de frunte, şi chiar în ochii republicanilor înfocaţi, se putea ceti o încercare de reconstituire a seratelor din trecut când maestrul de ceremonii introducea reverenţios în marea sală a palatului, invitaţii regali sau imperiali cu gâturile învelite în bogate dantele albe, în pantaloni scurţi de mătase şi peruca pudrată ascunsă sub tricornul auriu, la braţul unei frumoase continuată printr'o trenă imensă, sau răsărită ca o floare roz din câmpul alb al malakovului.

Localul legaţiei elegant, în stil medieval, aparţinând odată ducesei de Pomar, uşură greutatea de reconstituire a timpurilor de acum două-trei sute de ani.

La institutul Franţei

Sâmbătă după amiază, Suveranii au fost la institutul Franţei, însoţiţi de dl şi d-na Millerand, unde Academia de arte frumoase — la care M. S. Regina Maria e corespondentă străină — ţinea şedinţa obişnuită de Sâmbătă. Preşedintele în exerciţiu dl Laguillerime a urat bun venit Suveranilor. Regele a răspuns.

A urmat apoi o comunicare la ordinea zilei a dlui Bascet asupra muzeului Jacquemart—André şi o interesantă lectură a dlui Lemonnier asupra istoriei palatului Mazarin.

M. S. Regina mulţumind după aceea preşedintelui de onoarea ce i-s'a făcut fiind numită membră corespondentă, Suveranii au părăsit institutul ducându-se la concursul hipic dela Grand Palais unde au fost primiţi în sunetele imnului regal român şi în ovaţiunile nesfârşite ale publicului numeros şi elegant.

M. S. Regele şi M. S. Regina însoţiţi de dl Naginot ministrul de război şi Fonguiérs directorul protocolului, s'au dus la Arene de Triumf unde M. S. Regina a depus pe mormântul eroului necunoscut o jerbă de liliac iar M. S. Regele o palmă de bronz legată cu culorile naţionale româneşti.

Suveranii Români şi-au îndeplinit această pioasă datorie, faţă de soldatul Franţei, în mijlocul unei mulţimi tăcute şi sub un soare strălucitor de primăvară. După o scurtă meditaţie la mormântul celui care a murit pentru dreptatea şi libertatea naţiunilor, Suveranii au părăsit Arene de Triumf în sunetele „Marseillaisei" şi în ovaţiunile mulţimei.

D. MILLERAND PRIMIND PE REGELE FERDINAND LA COBORÎREA DIN TREN IN GARA DELA BOIS DE BOULOGNE.

La câmpul de aviaţie

Aviatorii francezi au invitat pe Suveranii României să viziteze aerodromul dela Bourget care uneşte pe cale aeriană Parisul cu Bucureştiul. Intregul corp de aviatori din Paris erau în jurul Suveranilor şi a Preşedintelui Republicei însoţiţi de dl Naginot ministru de război, Dr. Laurent Eynac şi E. Fladiu.

Masa dela Quai d'Orsay

Seara dl şi dna Poincarè au oferit o masă la ministerul afacerilor străine, în onoarea Suveranilor români. Au luat parte dl şi dna Milldrand, Gaston Doumergue preşedintele Senatului, dl şi dna Raoul Peret preşedintele Camerei deputaţilor, întreg corpul diplomatic, miniştrii, mareşalii Joffre, Foch, Petain şi Frenchet l'Espèrey şi alţii. Ambasadorul Germaniei a luat parte, deasemenea, la banchet.

Terminarea vizitei oficiale a Suveranilor

Millerand s'au dus la Ministerul de Externe unde dl de Fonquièrs i-a introdus la Suverani. După puţină vreme au părăsit Ministerul îndreptându-se pe jos până la *„Gara invalizilor"* unde M. S. Regele şi M. S. Regina României şi-au luat rămas bun dela dl şi dna Millerand, dela Preşedintele Consiliului, dela dnii de Selves, de Jonvenel şi dela generalul Gourand, cari erau de faţă. Părăsind Parisul pentru a se duce la Fontainebleau, vizita oficială a Suveranilor României era terminată.

După vizitarea castelului din Fontainebleau, M. S. Regina s'a îmbarcat la ora 4 în expresul de Nisa, iar Regele s'a reintors la Paris.

Schimb de telegrame între M. S. Regele şi Preşedintele Republicei

Din Fontainebleau M. S. Regele Ferdinand a trimis următoarea telegramă Preşedintelui Republicei:

— **In momentul terminărei vizitei noastre oficiale în capitala glorioasei Franţe, ţin să vă exprim dle Preşedinte, în numele Reginei şi al Meu cele mai vii mulţumiri pentru primirea atât de cordială care ni s'a făcut şi amabilitatea cu care am fost anturaţi în timpul şederei noastre în Paris, şi de care vom păstra o amintire neuitată şi recunoscătoare.**

Preşedintele Republicei a răspuns în aceşti termeni:

— **Foarte mişcat de amabila telegramă a M. Voastre, o rog să primească împreună cu mulţumirile mele, asigurarea despre bucuria pe care a avut-o Parisul de a aclama în persoanele curagiosului rege şi graţioasei regină a României, prieteni de zile rele şi de zile bune.**

Soţia mea se uneşte cu mine pentru a reinoi către M. Voastră precum şi către M. S. Regina — către care presint omagiile mele cele mai respectuase — expresiunea sentimentelor noastre de sinceră prietenie.

Un dar

Prin dl Mişu, ministrul palatului, M. S. Regele a trimis preşedintelui Consiliului de miniştrii suma de 40.000 frs. francezi pentru a fi distribuită săracilor. Dl Poincarè a 'nmânat această sumă prefectului.

Vizita suveranilor români în capitala Franţei are o dublă şi covârşitoare importanţă. Ea a pecetluit o legătură — putem zice oficială — între cele două ţării. Aceasta a fost afirmată prin cuvintele rostite solemn de către cei doi şefi de stat. Rămâne acum ca această legătură să fie numa iscrisă şi semnată şi asta probabil nu va întârzia prea mult. E un lucru necesar de importanţa căruia nimeni nu se poate îndoi. Poate nu se va încheia acum un tratat de alianţă cu Franţa, calea lui este însă deschisă şi nimeni şi nimic nu va putea s'o turbure.

Importanţa vizitei Suveranilor Români în capitala Franţei, mai are un ecou în simpatia pe care Ei au ştiut s'o impună dificilului public francez. In tot timpul şederei Lor la Paris lumea nu vorbea pe stradă, prin localuri, peste tot, decât de frumuseţea şi graţiozitatea M. S. Reginei şi de eroismul M. S. Regelui Ferdinand care e un mare prieten al Franţei. Presa toată n'a avut decât pagini de elogii pentru suverani şi ţara românească şi asta e de o mare importanţă căci în Franţa presa se identifică cu opinia publică. Sau opinia publică e conducătorul ei alocurea, sau dacă nu — generalitate, presa e marele şi cinstitul conducător al publicului şi creator al opiniei lui.

Această vizită a Suveranilor români în capitala Franţei se arătase necesară de multă vreme. Momentul ales pentru a o îndeplini acuma — în faţa ameninţărilor ruseşti prin presa sovietelor şi în plină conferinţă la Londra, precum şi în toiul necesităţei celei mai mari a Franţei de a-şi forma aliaţi în lupta ei loială pentru executarea tratatelor şi întronarea dreptăţei — este cel mai eficace. M. S. Regele Ferdinand care dela suirea Sa pe tron s'a arătat atât de abil în alegerea momentelor cari urmau să rămână mari apoi, desigur că nu s'a înşelat nici de data asta.

VALERIU GH. MUGUR

SUVERANII ROMÂNIEI ÎN SALA DE RECEPŢIE LA HOTEL DE VILLE

SUVERANII ROMÂNI LA MORMÂNTUL SOLDATULUI NECUNOSCUT

— **„Franţa ca şi România — spune d-l Millerand — este profund ataşată de pace. Amândouă au nevoe să încreze liber şi să-şi vindece rănile făcute de cel mai teribil din războae. Şi una şi alta ştiu că această pace nu se poate menţine decât prin execuţarea loială a tratatelor cari au reorganizat Europa după victoria aliaţilor".**

...„Prietenia dintre popoarele noastre, clădită pe o permanentă comunitate de interese primordiale aduce o eficace contribuţiune la consolidarea păcei pentru care democraţii ca ale noastre, sunt cei mai puternici apărători".

„Cu această convingere — în numele guvernului Republicei, în numele

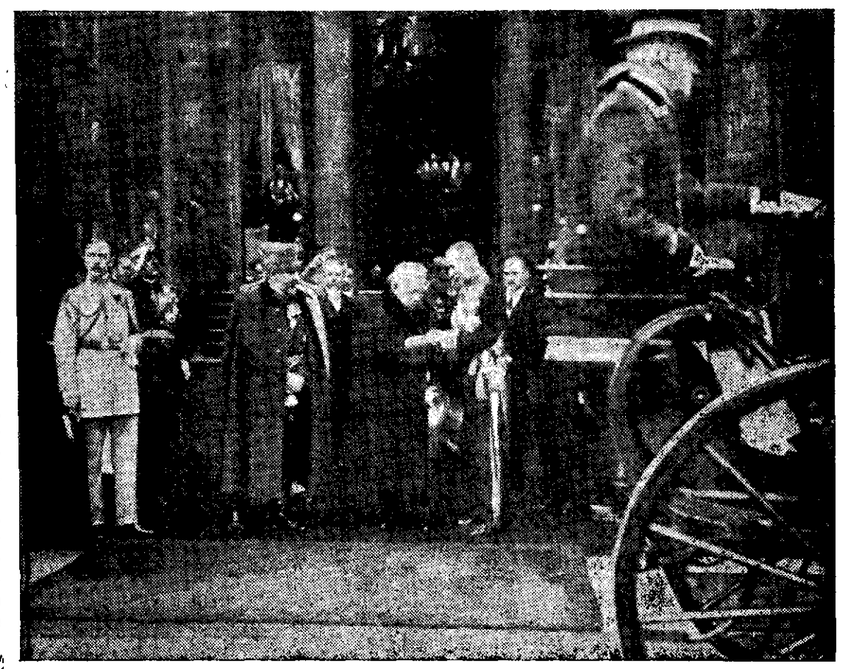

M. S. REGELE ŞI DOMNUL MILLERAND PĂRĂSIND ELYSEUL

Intre plugărie şi industrie

Intre plugărie — care e cu mult mai veche — şi între industrie — care e ceva mai nouă, statul nostru n'a ştiut, la începutul întemeierii sale, cum să aleagă şi nu s'a putut hotărî — prin urmare — către care din ele trebue să-şi îndrepte ocrotirea atotputerniciei sale.

Dela o vreme însă, statul nostru — mânat şi de gândul frumos, de a se descătuşa din cruda robie economică a unor ţări aşa de industriale, ca Austria şi Germania de odinioară a fost prins deodată de o aşa de covârşitoare dragoste faţă de industria noastră începătoare, încât n'a mai vrut să ştie nimic de nevoile de căpetenie ale plugăriei noastre, cu toate că vistieria ţarii îşi umplea şi pe atunci lăzile aproape numai cu ceia ce-i dădea osteneala binecuvântată a plugarilor noştrii.

S'a ajuns astfel să vedem aievea acele cunoscute tarife vamale şi acele legi nemaipomenit de ocrotitoare — faţă de o industrie, căreia i se zicea morţiş „naţională", când ea era de fapt a oricărei alte naţii numai a naţiunii noastre nu — şi am putut vedea, din aceiaş pricină, încurajându-se o industrie, care n'avea nici o legătură cu plugaria, care producea de multe ori şi scump şi prost şi care — neavând materia primă aici în ţară — a fost firesc să-şi înceteze lucrul, îndată ce războiul a împiedicat-o de a-şi mai aduce de peste graniţă materia primă, fără de care nu putea trăi.

In aceiaş vreme însă, plugăria noastră — lăsată într'o desăvârşită părăsire şi neajutorată nici deadreptul şi nici măcar prin revărsare de carte, a unui învăţământ plugăresc bine întocmit — a rămas şi mai departe în starea pomenită din bătrâni, fără ca printr'aceasta industria însăşi să fi câştigat ea măcar, ceiace a pierdut astfel plugăria. Astazi — când, la industria începătoare a vechiului regat, s'a adaos industria mai bătrână şi mai puternică a Ardealului şi a Banatului — vechia purtare ocrotitoare a statului nostru urmează încă faţă de industrie, pricinuind astfel o stare de învrăjbire între industrie şi plugărie şi punând într'o grea încurcătură pe cei ce poate nu înţeleg tocmai bine de partea cui e cu adevărat dreptatea.

De fapt însă, e în această stare de lucruri o înţelegere cu desăvârşire greşită a rostului pe care îl are într'adevăr plugăria în viaţa neamurilor şi mai ales a rostului pe care trebuie să-l aibă industria, acum şi pe viitor în ţara noastră. Intr'adevăr, dacă plugăria e chemată să lucreze şi să zmulgă astfel rodul pământului, îmbunătăţit de multe ori cu mijloacele mecanice şi chimice pe care i le pune la îndemână industria, la rândul ei industria are menirea să prelucreze mai departe produsele plugăriei, pentru a le curăţi şi a le preface în bunuri cât mai restrânse ca volum şi cât mai preţioase ca valoare. In măsura în care, deci, fiecare se ţine de rostul său, şi plugăria şi industria n'au de ce să privească duşmănoase una către alta şi întovărăşirea lor se face în chip nu se poate mai firesc. La noi însă, industria s'a întemeiat — după cum văzurăm — nu pentru a prelucra şi a da astfel o valoare mai mare produselor noastre plugăreşti, cum ar fi trebuit, de bună seamă, ci ea a început streină de plugărie şi s'a desvoltat şi a rămas şi mai departe streină de această plugărie şi de multe ori împotriva năzuinţelor firesti ale plugăriei noastre. Aşa încât, faţă de o industrie, care se îndeletnicea — de pilda — să fabrice vată sau cuie, cu bumbac şi cu minereuri de fier aduse de aiurea, era firesc ca plugăria să nu privească totdeauna cu ochi buni, după cum tot aşa de firesc a fost ca şi industriei acesteia să-i pese prea puţin, dacă tarifele sale ajuta sau împiedică plugăria în dezvoltarea sa.

Să se întoarcă deci fiecare din aceste două ramuri de producţiuni — şi una şi cealaltă deopotrivă de folositoare pentru ţară, către rostul adevărat, pe care trebue să-l împlinească în viaţa neamului nostru. Cea care e mai înstreinată astazi de chemarea sa e însă industria, care a socotit că nu trebue să ţină seamă şi nu trebue să aibă nici o legătură cu interesele plugăriei. Ea e deci aceea care se cade să vină mai întâi la matcă. Plugăria nu vrea alta, decât ca industria noastră să purceadă prin însăşi industrializarea produselor plugăreşti şi prin fabricarea sculelor şi maşinilor, de care se simte o aşa de mare nevoie, pentru ca astfel pe deoparte plugăria să se desăvârşească şi ea tot mai mult în măsura în care şi industria va fi făcut noui progrese şi pentru ca — în acelaş timp — să aibă chezăşia, că această industrie va avea totdeauna materia primă în ţară şi nu se va mai simţi niciodată nevoia, de a se jertfi interesele de căpetenie ale plugăriei noastre, în folosul unei industrii, care ar fi în stare să jertfească orice, numai să-şi poată aduce materia primă, de care ar avea aşă de mare nevoe.

Dacă industria noastră s'ar clădi deci pe această temelie firească şi dacă ea ar şti să dea. plugăriei maşinile şi instrumentele, pe care până eri plugarii şi-le aduceau de aiurea — robindu-şi astfel munca şi produsele lor — plugărimea noastră ar fi cea dintâi care să treacă alăturea de industriaşi, pentru a le sprijini cererile drepte şi pentru a căpăta astfel şi unii şi alţii o tărie, pe care — aşa răzleţiţi cum sunt — n'o vor avea poate nici odată.

D. G. CHIŢOIU

BCU Cluj / Central University Library

„CALVARIA"

NOUA BISERICĂ ROMÂNEASCĂ DIN CLUJ-MĂNĂȘTUR

Pe colina, ce se înalță de lângă șoseaua Clujului, cum ieși din Mănăștur, în față cu vama, se ridică o biserică de piatră cioplită, de o mărime și o frumseță, pe care călătorul nepăsător, nu ar putea-o bănui. In vârful coperișului se vede o turlă cu două turnulețe ascuțite, de sub care mai de mult răsuna un clopoțel cu glas argintiu, care în vreme de furtună, mai ales, era totdeauna făcut să glăsuiască, spre a abate de rugăciunea sa de aramă primejdia grindinei dela grădiniile ce se întind mănoase pe șesul Someșului. De câțiva ani se spune, că în vremea revoluției dela 1918 — clopoțelul a dispărut, turla a rămas mută, și biserica părăsită, ca o orfană de războiu împietrită în dunga colinei.

De-ar ști să povestească pietrile din zidul acestei biserici, multe ne-ar putea spune de această veacuri, de când ele străjuesc peste valea largă a Someșului, tocmai la intrarea acestui râu în orașul Clujului.

Ele ar ști spune de crai bătrâni și de vlădici răsboinici, cari s'au luptat pe aci cu Tatarii, ba uneori și cu arhimandriții călugărilor benedictini. Tatarii la 1241 au ars și au jefuit mănăstirea și biserica, pe atunci clădiri de lemn, învălite cu bulgări de lut. Peste câțiva ani se clădește de nou și mănăstirea și biserica, din piatră cioplită, în stil gotic, cu multe boltituri arcuite. Pe la 1285 Tatarii năvălesc de nou și alungă în toate părțile pe călugării ce stăpâneau cu cartea și cu cruceea în mână. Intr'o vreme, așa de bine s'au întărit cuvioșii părinți, încât, se apucară să-și împrejmue mănăstirea cu ziduri întărite, ca o cetate. Regele Mathia însă, cel din românesc sânge născut, nu le-a dat voie și li a dărâmat zidurile ridicate, îndemnându-i să zidească mai mult în sufletele oamenilor, decât în ziduri de cetate. Dar pe acești oameni nu-i prea înțelegeau, fiind ei români, iar călugării de altă limbă străină.

Călugării benedictini părăsiră mănăstirea și biserica, cu tot ce aveau, la 1466, pe urma mișcării revoluționare a reformiștilor. Dar în locul lor la 1581 vin părinții iesuiți, cari se țin până la 1733 — când averile mănăstirei trec la orfelinatul întemeiat de Maria Therezia în Sibiu, iar biserica rămâne în ruină. Din pietrile zidurilor ei se clădește la 1818 locul piariștilor din Cluj, rămânând numai altarul, care la 1898 este restaurat adăugându-se naia bisericei, nouă de tot, așa cum se vede azi. Dar și în forma aceasta biserica a rămas fără nici o întrebuințare. Era să se dee în 1922 călugărilor franciscani, dar fără nici o moșie lângă ea, n'au voit să o primească, neputând să o susțină. Astfel o biserică mare, ca și care la noi Românii puține sunt, dacă sunt, a rămas fără nici o întrebuințare.

Iată de ce mare lucru de cultură și creștinătate s'a săvârșit, când acum a treia zi de Paști, s'a predat biserica, după cererea făcută de Mitropolia din Blaj, în folosința credincioșilor Români, uniți cu Roma, din Mănăștirul Clujului.

Actul predării, care în sine arată marea prefacere a vremilor, ce trăim, s'a săvârșit cu mare solemnitate spre înălțarea sufletelor mulțimei de Mănăștureni, cari au alergat să umplă cuprinsul bisericei.

Preoți și mireni fruntași au venit să fie de față la aceasta mult grăitoare schimbare de stăpân a clădirei seculare. Unguri și Români, s'au întâlnit sub vraja sărbătorilor învierii sub boltiturile de piatră ale mărețului locaș spre a se gândi la deșertăciunea vieții de hărțuială și la rostul mai bun al vieții de pace și colaborare frățească întru lățirea și întărirea învățăturilor lui Christos.

*

Serbarea s'a început la ora 4 după masă. Inainte de toate a vorbit Baronul Iosika, prezidentul Statusului romano-catolic, care a dat în seamă cheile bisericii păr. protopop Dr. Ilie Dăian. A mai vorbit și canonicul rom. cat. Balázs, după care a urmat o frumoasă, înălțătoare cuvântare a păr. protopop Dăianu, care a mișcat toate inimile și a stors lacrimi din ochi tuturor. Din această minunată cuvântare dăm și noi următoarele.

„Precum în noaptea Invierii preotul bate cu sfânta Cruce în ușa bisericei și zice: „Deschideți boieri porțile voastre ca să intre Împăratul Mărirei" — așa am bătut și noi la porțile acestui vechiu locaș de închinăciune în părăsire și am zis stăpânilor lui „Deschideți boieri porțile voastre, ca să intre Impăratul Mărirei", Și iată ni-s'au deschis. Mulțumim fraților noștri întru Hristos pentru acest gest frățesc, și îi asigurăm, că nu vor avea să regrete, că ne-au predat nouă cheile porților acestui locaș, care sfânt a fost prin veacuri și operă de sfințire este menit să săvârșească și pe vitor.

Il primim cu recunoștință și ne dăm bine seamă de respunderea sarcinei grele, ce ni-o luăm. Dar cu încredere în Hristos, cel ce a înviat din morți și celor din morminte viață dăruindu-le, primim acest templu alcătuit din ruine și monument al unor vremuri căzute în ruină, pentru ca să-l facem instrument de înviere al unui popor dornic de renaștere prin cultul lui Dzeu și cultura evangheliei lui. Vrem să facem să învie sufletul creștinesc, ce s'a îngropat în aceasta Calvarie a neamurilor trecute și să-i cerem toată roada dătătoare de viață a învierii lui Hristos în inimile oamenilor. — Vrem să facem ca aceste pietri cioplite să răsune iarăși de glasul cald al vieții și să grăiască și ele, vestind poporului în limba maicii sale măririle lui Dzeu, cari înalță inimile simțitoare.

Față cu ura, ce roade bunăînțelegerea și produce disordine și anarchie, vrem să arătăm, că prin propovedirea poruncei mari a iubirei, statorită de Isus Hristos se poate lucra pacea și bunăvoirea între oameni, ceeace constituie Mărirea lui Dzeu întru înălțime.

Vrem să arătăm, că în fața bolșevismului, care vrea să nimicească și să spulbere tot ce e drept și ordine, poate să stee cu tărie numai cuvântul creștinismului bine organizat, bine consolidat, bine cârmuit, care străbate sufletul tuturor oamenilor de aceeași credință, de aceeași soartă și aceeași menire pe acest pământ".

*

Astfel s'a încheiat înălțătoarea serbare dela Cluj-Mănăștur. Ascultând cuvânterea caldă a preotului cu barbă albă, ni-se părea, că de mult și-a început deja noua sa slujbă Biserica din Mănăștur, a Calvariei.. și că ne găsim în plină activitate de propovăduire a iubirei între cetățenii aceleiași patrii și aceleiași biserici creștine — pe care bolșevicii nu o mai deosebesc după nuanțe confesionale... Suntem însă numai la început. Aci se cere înainte de toate muncă și sacrificiu, muncă și bun.

Oricare suflet, cu bun simț, din România Mare, este chemat să-și dee prinosul și prisosul său pentru ca să se facă învierea Mănășturului tocmai prin ceea ce a fost Calvaria lui!

Dumnezeu să ajute și să răspiătească pe toți cei ce vor ajutora la o atare lucrare de restaurare culturală!

Din Jugoslavia

Sfințirea clopotelor la Uzdin

Incă anul trecut, biserica din Uzdin a comandat două clopote, la turnătoria Ferrum din Subotica.

Săptămâna trecută fiind gata, au fost preluate de către o comisie trimisă în acest scop și aduse, iar duminică li s'a făcut sfințirea.

Duminică dimineața aproape întreg satul s'a adunat la biserică, de unde apoi au plecat la tren pentru a aduce clopotele. Inainte mergea un banderiu impozant de călareți. După dânșii mergeau în rând frumos, școlarii. Apoi, părintele Iancu Milu și Traian Bojin cu litia, steagurile, corul, și-o mulțime de circa 3000 credincioși: juni, fete mari, bărbați și femei, îmbrăcați toți în haină de serbătoare.

Casele dinprejurul bisericii și cele din drumul ce duce la gară, erau împodobite cu cele mai frumoase lucruri țesute de femeile noastre ca: cilimuri în diferite culori, covoară, oprege și alte multe.

La gară clopotele erau așezate; ce-l mare (1164 kg.) pe un car cu șase boi albi, iar ce-l mic (753 kg). pe alt car cu patru boi roșii. Atât carăle, cât și boii au fost împodobiți frumos cu verdeață și flori, iar pe clopote s'a așezat câte două cununi frumoase.

Aici, în numele comitetului pentru procurarea clopotelor țăranul Petru Cocora prin o scurtă cuvântare a predat clopotele. După bine cuvântarea preoților d-l Inv. Trifu Șocardă în câteva cuvinte a arătat însemnătatea zilei, iar după cântarea rugăciunei „Tatăl nostru"l de către cor, procesiunea a plecat spre biserică, în bubuitul treascurilor.

Actul sfințirei s'a celebrat în fața bisericii. După sfințire, păr. I. Milu într'o cuvântare frumoasă a descris bucuria sufletească, de care este cuprinsă inima tuturora. La sfârșitul cuvântării cetește numele acelora, cari au donat pe seama fondului clopotelor, mulțumindu-le pentru deosebita dragoste ce au avut-o și o au față de biserica noastră strămoșească. Clopotele au costat 200.000 Din. socotind și cheltuielile.

In acest loc, trebuie să ne aducem aminte și de aceia, cari au contribuit la aranjarea și succesul acestei serbări.

In primul rând sunt credincioșii, a căror număr atât de frumos, a dovedit, că sunt pătrunși de însemnătatea serbării. Nici nu e mirare, deoarece serbarea era așteptată cu nerăbdare de toată lumea, iar astăzi s'a și împlinit. Că ce lucruri frumoase se pot face când întreg poporul este de o părere, am putut-o vedea acuma. Așa trebuie să ne purtăm totdeauna și la toate lucrurile.

In al doilea rând sunt membrii comitetului aranjator și familia d-lui Inv. Ion Lăcătuș. Domnul învățător, de și în vârstă mai înaintată și bolnăvicios, cu săptămâni mai înainte a pregătit organizarea serbării, iar doamna ca o adevărată femeie română și creștină, ne-a făcut o mulțime de cununi cu cari s'au împodobit clopotele și steagurile. O aducem ca exemplu înaintea celorlalte femei române, servească-le de învățătură.

Laudă: tutorilor bisericii, cântăreților și coriștilor.

In sfârșit mulțumim și celui de sus, că ne-a dat o vreme atât de frumoasă, fără de care întreaga serbare nu se putea ținea.

UN CREȘTIN

LEGEA ȘCOALELOR

IV.

In Transilvania, de care avem să ne ocupăm acum, învățământul primar a fost pe vremuri, mai întărit decât chiar în vechiul Regat, de aceea numărul analfabeților (neștiutorilor de carte) a fost în Ardeal totdeauna mai mic decât în Muntenia și Moldova.

Urmând pildei date de biserica romano-catolică, totdeauna puternică în fostul stat ungar, apoi de cele rupte din aceasta biserică, și Românii și-au înmulțit numărul școalelor sub scutul bisericilor lor naționale, cea ortodoxa și greco-catolică. Erau așanumitele școale confesionale, cârmuite de autoritățile bisericești naționale. La începutul stăpânirii ungurești în Transilvania, după 1866, camera din Budapesta a votat legi cari țineau încătva socoteală de dreptul firesc ca și Românii să poată învăța în școalele lor primare în limba lor națională, fără ca să aibă însă vreun ajutor din partea statului. Ba acesta era, prin legea naționalităților din 1868, chiar obligat să înființeze școale primare de stat și licee cu limba de propunere românească acolo, unde Românii locuiau în majoritate. Statul ungar nu a înființat însă nici o școală românească dela 1868 până la 1918, ci dimpotrivă, a început în cei din urmă cincisprezece ani să închidă tot mai multe școale românești, să oprească înființarea de școale nouă și să înființeze tot mai multe școale primare de stat cu limba de propunere ungurească. Urmarea a fost, că rânduri tot mai numeroase de copii români își perdeau vremea cu învățarea într'o limbă străină, pe care nu ajungeau să o stăpânească și de care nu aveau folos, căci afară de cele trei județe din Răsăritul Transilvaniei și partea de Miazănoapte-Apus, populația era în marea ei majoritate românească și limba românească era aceia, pe care o știau și străinii pripășiți printre noi.

Dintre toți ministrii fostei Ungaria, nici unul nu a lucrat cu atâta râvnă pentru nimicirea școalelor românești ca Apponyi, care a prezentat în sesiunea din 1906—1907 un proiect de lege îndreptat anume contra școalei românești. Urmările acestei legi barbare s'au văzut în curând. In anul școlar 1906—1907 erau în Transilvania următoarele școale primare române:

1697 ort. (cu 1886 învățători)
1278 gr. cat. (1300 „
total 2975 școale (cu 3086 „

In anul 1918, înainte de Unire numărul școalelor primare românești scăzuse foarte mult, căci erau numai

1218 ortodoxe
1078 greco-catolice
total 2296 școale primare românești.

Școale primare maghiare erau 2588, germ. 287, de altă naționalitate 80.

Unitatea națională a însemnat biruința dreptății și în învățământ. In anul 1922, numărul școalelor primare, socotite după limbă, era următorul:

Școale române		3611
„	maghiare	1669
„	germane	403
„	de alt neam	159
	Total	5842

Privind aceste numere, s'ar părea că numărul școalelor maghiare a scăzut sub dreapta stăpânire românească (în 1918 erau 2588, în 1922 numai 1669) cu aproape nouă sute. Dar nu e așa. In toate satele românești, unde erau până în 1918 școale ungurești, acestea au fost prefăcute, după cum se și cade, în școale românești.

Dar nu numai că nu au scăzut școalele ungurești și ale celorlalți străini, ci ele s'au înmulțit chiar. Pecând în 1918 erau 322 școale primare reformate (calvine) ungurești, astăzi sunt 641 (cu 319 mai multe; unitare erau 26, astăzi sunt 49, romăno-catolice erau 388, astăzi sunt 424. Ba chiar statul român a înființat, cu cheltueala lui, școale pentru neamurile străine, anume 600 școale ungurești, 89 germane și 73 cu alte limbi — lucru care nu s'a făcut sub stăpânirea ungurească.

Cât de mult a progresat învățământul decând cu stăpânirea românească în Transilvania, se vede și de-acolo, că pecând în anul 1918 erau 5347 de școale primare, în anul acesta sunt 6157. Și cu toate acestea, nici numărul acesta nu e încă îndestulitor, căci din 724 mii 284 copii în vârstă de școală dela 6 până la 16 ani tot mai sunt peste două sute de mii, cari nu încap în școalele de acum. E încă mult de lucru deci, ca să ajungem la ținta dorită: toți Românii să știe carte. Și vom ajunge, că guvernul țării noastre își dă seamă, că tăria unei națiuni o face înante de toate cultura.

L. V.

SINODUL EPARHIAL

AL EPISCOPIEI VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

In ziua de Duminica Tomii s'a deschis în bisericea ortodoxă română din Cluj sinodul eparhial al episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Ședința de deschidere s'a început prin o frumoasă slujbă bisericească, după care P. S. Sa Episcopul Ivan o rostit o frumoasă cuvântare, din care dăm și noi următoarele:

„Simt în sufletul meu, — spune P. Sf. Sa, — o bucurie deosebită, când am fericirea de a deschide al patrulea Sinod ordinar dela reînființarea Eparhiei noastre și Vă pot saluta cu creștinească solie „Cristos a înviat".

Bucuria aceasta se potențează și prin faptul, că alegerile pentru Sinodul nostru diecezan au decurs frumos, în liniște și cu toată demnitatea, fără nici o influență străină de biserică, iar aleșii cercurilor electorale voiți de cler și popor au fost onorați cu totalitați și unanimitați de voturi, reușind astfel de bărbați, cari prin vredniciile lor constitue deoparte mândria bisericei noastre, iar de altă garanța sigură, că multele și grelele probleme ale Eparhiei Vadului își vor găsi prin luminele lor cele mai fericite soluțiuni. Intre aceștia pomenim cu deosebită plăcere pe actualul domn ministru al Cultelor, Alexandru Lapedatu și pe fostul ministru al Cultelor, d-l Octavian Goga. Amândoi au avut și au un rol frumos la așezarea, închegarea și consolidarea acestei Eparhii, și numele lor va împodobi o pagină aleasă în istoria acestei Eparhii.

Anunț veneratului Sinod cu bucurie, că și pentru organele inferioare, protopresbiterale și parohii s'au făcut alegerile pe un period nou cu toată seriozitatea și se muncește și în centrele protopopești cu puține excepțiuni și în parochii, cum veți binevoi a vedea din rapoartele Consistorului."

P. Sf. Sa Episcopul Ivan arată după aceasta activitatea desfășurată în diferite localități din eparhie de către organele preoțești, după care continuă:

„Străduințele acestea ne-au ajutat să înregistrăm din anul trecut până acum două evenimente de însemnătate istorică, covârșitoare pentru desvoltarea și consolidarea Eparhiei noastre. Unul este așezarea pietrii de temelii a catedralei, dela 7 Octombrie 1923, în cadrul unor înălțătoare festivități, prin participarea activă, a Alteței Sale Regale Prințului Moștenitor Carol, ca reprezentant al Majestății Sale Regelui nostru glorios, a guvernului în frunte cu Ministrul prezident I. I. C. Brătianu, a I. P. S. S. Mitropoliți Pimen și Nicolae, a P. S. S. Episcopi Roman și Nichita, și a unui mare număr de clerici și mireni distinși din toate colțurile țării noastre, ridicând-o la însemnătatea unei neîntrecute manifestațiuni de unitate națională și religioasă a neamului nostru. A fost una din marile izbânzi ale sufletului românesc desrobit, menită să întărească încrederea tuturora în puterile de renaștere ale bisericei noastre și în rolul hotărîtor ce trebuie să-l îndeplinească pe cel mai înapoiat și mai expus colț al pământului țării noastre întregite.

In acelaș timp, nu pot ascunde speranța ce ne încălzește, că îngusta protecțiune a Dinastiei noastre, ca și înaltul interes al Guvernului, dovedite cu prilegiul punerii pietrii fundamentale, vor fi factori hotărîtori, spre a vedea terminată cu un ceas mai curând monumentala catedrală a Clujului românesc.

Al doilea eveniment de însemnătate tot așa de mare este înființarea seminarului teologic în centrul Eparhiei.

— „Meritul principal, continuă P. Sf. Sa, revine Domnului Ministru Alexandru Lapedatu, care a răspuns cu toată bunăvoința solicitărilor ce i-am făcut, înscriind în bugetul actual sumele necesare pentru înființarea și deschiderea seminarului în toamna acestui an. Acest fapt are o însemnătate atât de mare pentru viața Eparhiei noastre, încât mă simt dator să-l accentuez cu toată bucuria sufletului meu, și să exprim toată recunoștința Domnului Ministru, distins membru al Sinodului nostru Eparhial."

„Dar pe cât de prețioasă este această instituție de înaltă cultură religioasă, care va împodobi capitala Ardealului întărindu-i desvoltarea progresiv românească, pe atât de grea este problema localului, unde va avea să-și desvolte activitatea binefăcătoare.

Am avut clipe grele din cauza acestor greutăți cari ni se par uneori neînvingibile și de aceia am luat hotărîrea nestrămutată, că dacă ar trebui să împart cu elevii seminarului înscriși o parte din reședința Episcopiască, nu voi lăsa ca viitorii preoți să mai alerge cu chelturi mari la institute îndepărtate, lipsiți de privegherea și de dragostea păstorului lor."

Prea Sf. Sa continuă, arătând jertfele pe care le face preoțimea ortodoxă în Ardeal în lupta cu celelalte confesiuni și cere, folosindu-se de prilejul prezenței d-lui Ministru Lapedatu, de a se lua toate măsurile ca situația ei să fie îmbunătățită.

După frumoasa cuvântare a P. S. Sale d-lui Episcop s'au început lucrările sinodului, care a durat cinci zile și a cărui hotărâri vom publice și noi în numărul viitor.

Sfaturi gospodărești

Boalele (beteșugurile) pomilor roditori și vindecarea lor

Intr'un număr trecut am vorbit despre câțiva dușmani (inimici) ai pomilor, voiu arăta de astădată câteva boale și vindecarea lor.

Curgerea cleiului. Din crengile și tulpina cireșilor, vișinilor, prunilor, caișilor și piersicilor începe câteodată a curge cleiu. Cleiul începe a curge mai cu seamă din rănile pomilor. Când observăm că curge cleiul, trebue să curățim partea atacată până la lemn și apoi trebue unsă cu un leac preparat astfel: Luăm untură de *pore* amestecată cu petroleu în părți egale. Această amestecătură o încălzim puțin apoi ungem cu o penzulă (sau cu o cârpă) toată rana. S'a dovedit că boala cleiului se întinde cu atât mai mult cu cât pământul este mai puțin aerisit. De aceia pământurile tari, argiloase (aghiaghioase) trebue săpate în jurul pomilor, cât se poate de adânc.

Tăciunele, este o boală primejdioasă, se face mai cu seamă pe coaja mărului, care se înegrește, par'că ar fi arsă de foc. Boala se ivește mai cu seamă, când vremea este prea schimbăcioasă dela ploaie la căldură sau înfors.

Când am observat această boală, tăem creanga bolnavă, sau scobim cu o daltă partea bolnavă din creangă și rana o ungem cu leacul arătat la cleiu. Când pământul este prea umed facem să se scurgă apa, iar dacă este prea mare secetă udăm lângă pom.

Cangrena se ivește pe meri și peri, când pământul este prea gras sau când pământul s'a îngrășat prea mult cu gunoiu proaspăt. Se ivește și când este prea umed pământul. Cangrena are forma unui ghem (buboiu sau gușă), care crește pe tranchiu sau crengile mai mari. Boala nu este prea periculoasă. O putem vindeca, dacă tăem buba, apoi o ungem cu leacul arătat mai sus.

Gălbinarea. O putem cunoaște, când vedem că frunzele pomului încep să îngălbenească. Boala se poate ivi și din cauza secetii, sau când pământul este prea umed, deasemenea când pământul este prea sărac. Cunoscând cauzele putem lua măsuri de vindecare, udând pământul, când este prea uscat, sau svântându-l când este prea umed, și în sfârșit gunoindu-l dacă este prea sărac.

Urlupii (hurlupii). Aceasta este o boală și se datorește unei ciuperci (pitoi, hribe). Aceste ciuperci au forma unor firișoare și cresc sub coaja și pe crengile prunilor. De aici trec apoi în timpul înfloritului pe flori și se îmbolnăvesc ovarele, adică partea florii femeiască din care crește fructul (prema) și o alterează crescând în loc de prună un fruct alburiu fără sâmbure, numită urlup. Ciuperca trăește ibrna în ramurile tinere ale prunului până primăvara, când începe să crească și să molipsească ovarele florilor.

S'a observat că de această boală sunt atacați îndeosebi prunii cari cresc în apropierea spinilor, numiți porumbari după fructele rotunde, numite porumbele. De aceea spinii trebue stârpiți, pământul adânc săpat și rădăcinile scoase și arse. Să nu întrebuințăm spini pentru gard viu.

Dacă prunii sunt atacați de această boală, întrebuințăm următoarea doctorie:

Se disolvă (topește 5 kgr. sulfat de fier piatră verde și nu vânătă, cea vânată sau albastră, care se întrebuințează pentru stropirea viei este sulfat de cupru sau aramă) într'o 100 kgr. apă fierbinte. Se toarnă în această soluție (amestecătură) cu multă bagare de seamă o litră de vitriol (acid sulfuric) picătură cu picătură, amestecând bine cu o bâtă apa ca să se amestece bine. Să nu turnăm deodată vitriolul în apă, căci putem păți necaz, dacă ne stropim cu el, fiind unul din cele mai aspre oțete.

Cu această doctorie stropim pomii încă înainte de înflorit, apoi se mai stropesc și cu apă curată, ca să nu-i atace prea tare vitriolul.

F.

Scrisoare din Dobriceni

In seara zilei de 27 Aprilie, a. c. (1-a zi de Paști), la școala com. Dobriceni, jud. Vâlcea, soc. culturală „Farul" a dat o serbare foarte bine reușită.

D-l G. Bobei a ținut o conferință după care, sub conducerea d-sale, corul a executat mai multe cântece: Cristos a înviat, Vraja, și Pe lângă boi de G. Coșbuc. D-l St. Iliescu, după ce a spus câteva cuvinte despre poetul Al. Vlahuță, al cărui nume îl poartă bibl. populară din această comună, a recitat cu mult avânt „Dormi în pace". A plăcut mult doina ciobănească „Băroiță", cântată de d-l G. Bobei.

După aceasta s'a jucat cu multă înțelegere piesa „Năpasta" de Caragiale, de către membrii societății: Șt. Constantinescu, D. Dogăroiu, I. Antonoiu și d-ra I. Năstoiu. D-l diriginte C. Popescu încheie serbarea prin cuvinte de însuflețire, după care s'au jucat până la ziuă, rând pe rând, toate horele bătrânești, cântate la vioară de d-nii: G. Bobei, C. Popescu, I. Tomescu și N. Ciochină.

Banii strânși se vor da în folosul studenților.

A. V.

Sfaturi și îndemnuri către săteni

Cultivați Floarea Soarelui, Inul și Cânepa!

Cânepa, crește în ținuturi calde, chiar uscate, însă mai bine îi prieește acolo unde este cald și puțin mai umed. Fructul cânepei, sau sămânța ei, conține 30-34% ulei. Această plantă se găsește răspândită aproape pe tot pământul, dar mai cu seamă în India, Persia, Arabia, Africa, America. In Europa mai ales în Rusia, Italia și Ungaria. Tot așa și inul, cânepa se cultivă mai ales pentru firele ei, care dau fuiorul din care se fabrică nenumărate lucruri, neapărat trebuitoare omului. Firul cânepei nu este așa subțire și fin ca cel al inului. Sămânța de cânepă servă atât ca hrană pentru păsări, cât și mai cu seamă pentru fabricațiunea uleiului. Poporul numește cânepa cu floarea masculă (bărbătească) „Cânepa de vară" iar pe cea care face sămânța (femeiască) „Cânepa de toamnă".

Cultivarea cânepei se poate face și în țara noastră cu ușurință, pentru că se potrivește climei și pământului nostru. Sătenii noștri plugari prevăzători și harnici nu se lasă în nici un an fără a cultiva o prăjină ori două cu cânepă, pentru și face zăbise, saci și chiar cămăși trainice în timpul iernei. Față de scumpetea bumbacului, care se aduce din alte țării și pentru care țăranimea noastră plătește sume mari în fiecare an, nu ne rămâne decât să ne dăm mai bine seama toți plugarii români și să cultivăm cânepa, cât mai mult și mai îngrijit, scăpând de birul ce dăm streinilor și făcându-ne singuri în vremea de iarnă: frânghii, streanguri, zăbleа, cerge, căpestre, otgoane, plăși năvoade pentru pescuit, apoi pânză de saci și de cămăși.

Prin voința și vrednicia noastră numai, putem spori avutul nostru.

Cânepa cere un pământ afânat, bogat cald, ca cel din luncile bogate sau din țelini și locuri serate. Pe lângă apele ce se revarsă, pe locuri drepte se cultivă de obicei mai mulți ani la rând, mai ales dacă se poate uda terenul. Cânepa se face după cereale și nutrețuri, și după plante prăsitoare și lasă în urma ei cel mai curat pământ de cultură, întrucât ea omoară toate burenile ce s'ar găsi pe loc cu ea. Grâul și orzul crese foarte bine după cânepă.

Dacă și avem teren bogat, (gras) dela natură atunci putem să-l gunoim cât de mult cu gunoi de vite bine topit și mărunțit. Gunoiul să dă totdeauna toamna și se ară adânc sub brazdă, unde se va topi și face una cu pământul. Afară de gunoiul de vite, cânepa primește și crește bine și după gunoiul de oi, de păsări, și cenușa de lemne și yarul nestins.

Pregătirea terenului se face prin o arătură ori două, adânci de toamnă, care se lasă în brazde sub zăpadă și ger. Primăvara nu mai e nevoe de cât de o arătură ușoară sau chiar o grăpătură (boronire) cu o grapă mai greu de fer, ori cu un cultivator pământul fiind bine mărunțit și afânat prin arătura adâncă de toamnă. După semănat, se tăvălugește bine, pentru a apăsa bine pământul și a păstra apa în pământ. Arăturile adânci din primăvară, sunt foarte periculoase, căci prin răscolirea pământului în soare sau vânt se scurge apa din pământ, care trebue hrănirei plantelor cultivate.

Cânepa se seamănă în Aprilie și Mai pe cât e posibil pe vreme de ploae, ca să răsară repede și în locuri ferite de vânturi. Dacă semănăm cânepa numai pentru tors, atunci o semănăm mai deasă și dăm la un hectar 100-150 kgr. Pentru sămânța ei numai, vom semăna mult mai puțin, adică numai 30-50 kgr. la hectar. Sămânța trebue să fie proaspătă plină la bob și să lucească, pentru a răsări cât mai multă. Sămânța veche nu răsare bine și nu dă nici plante sănătoase. Cum e sămânța, așa și recolta.

Când avem întindere mică de cânepă, vom culege sau smulge, mai întâi cânepa de vară, după-ce i-a căzut floarea, iar pe cea de toamnă după ce a făcut sămânță. Când avem culturi mai mari, atunci se tae cu secera, atât cânepa de vară cât și cea de toamnă deodată, atunci când scuturând pe cea de vară, cade praf galben din florile ei. La cules de cânepă ne îmbrăcăm în haine vechi și mai rupte, căci petele de cânepă nu mai ies la spălat. Dacă la culesul cânepei este timp frumos, mănușile sau snopii ce facem, se lasă câteva zile pe pământ apoi se întore și pe cealaltă parte 2-3 zile, apoi se curată de foi. Dacă vremea este pioioasă, snopii se așază în picioare desfăcuți.

După-ce s'au scuturat bine de frunze pe loc, mănușile se așază câte 8—12 laolaltă pentru topit, care se face în apă curgătoare sau stătătoare, nu însă în vaduri sau locuri de unde beau oamenii sau vitele apă, căci prin topire, apa se otrăvește. Dacă a fost „caid pe timpul topirei în 10 zile topirea e gata. In orice caz trebue bine observat, ca să nu putrezească și firele, prin o lăsare prea îndelungată în apă. După topire, cânepa se spală bine în apă curata și se întinde la soare. După ce s'a uscat se frânge la meliță sau mașină. Tot așa se pot lucra și firele cânepei cu mâna sau cu mașina. Odată făcute în fuioare, acestea se tore de mâna harnică și iscusită a țăranilor pe timpul iernei mai ales.

Pentru a căpăta o sămânță bună, este bine a semăna mai rar pe răzoare printre porumb și cartofi.

Cânepa ne poate da 300-700 kgr. meliță la hectar, care are azi preț mare, după calitate; iar sămânța ne poate da, după împrejurări și iscusința plugarului 7-15 saci la Ha, à 56-63 kgr.

Pentru ușurarea nevoilor mari de azi, plugarii români trebue să învețe a-se ocupa cu tot felul de plante, îngrijind cu băgare de seamă și tragere de inimă de cultura lor, căci numai astfel va putea aduce fiecare din noi, rod mare și bun.

DEM. G. POPESCU
ing. agr. plugar

Pentru grănicerii noștri

Războiul a zguduit puternic temelia statelor provocând pretutindeni crize grave de natură economic. Astfel și statul nostru numai cu greu poate să satisfacă în multe cazuri chiar și cele mai urgente nevoi. Se impune deci de multe ori intervenția inițiativei particulare.

In județul Vășcăuți pe linia de frontiera lipsesc pretutindeni casărmile de grăniceri.

Acești voinici apărători ai țării sunt nevoiți să stea prin casele locuitorilor în condițiuni care lasă foarte mult de dorit ce privește higiena. Ba în multe locuri, precum la Banila de pildă soldații sunt instalați în localurile primăriei. Este de înțeles că în astfel de împrejurări trebuie să sufere nu numai populația dar și paza frontierei noastre. Acestei stări rușinoase trebue făcut odată capăt prin clădirea de căsărmi modeste, care să pună la adăpost pe soldații grăniceri și să-i scutească totodată pe locuitorii dela granță de rechiziționi de locuințe.

Prefectul nostru d-l Simion Hij, a luat această frumoasă inițiativă, punându-se în fruntea unui comitet, care adună fonduri și material de construcție pentru a se putea clădi încă în vara anului acestuia două cazărmi de lemn acolo unde se simte nevoia mai mare. Apelul adresat boierimei precum și populației din județ a aflat cel mai frumos răsunet. Mulți proprietari de păduri au binevoit să doneze cantități însemnate de material de construcție, iar alții au dat bani. Este datoria noastră să-i numim pe acești marinimoși donatori. Iată lista lor: Doamna Olga și Roman Freitag prin d. judecător dr. Vlad din Vășcăuți 20 metri cubi de lemn nefasonat, d-l Drafta Teodor din Hlinița 12 stâlpi de stejar 8 bârne de plopi în total 40 metri cubi, Thau Mendel din Banila p. C. 1 metri cubi scânduri pentru ferești și uși, 1 m³ lațuri necesare pentru cazarmă (valoare de 5000 L) d-l Vitold Krzysztofovicz Carapciu p. C. 10 tulpine de brad, Hermann Burg Carapciu 3000 de dranițe, Calman Fișer Stanești de jos 10 metri cubi de lemn de construcție, Abraham Osterer Stanești de jos 2 metri cubi lemn de construcție fasonat, Greif David Banila p. C. 1 metru cub lemn de construcție și stejar pentru stâlpi, Abraham Haber și Schapita Iosef Stanești de jos 2 metri cubi material de scânduri, Societatea pădurească a răzeșilor din Căbești 500 Lei, Curec Ioan din Vilaucea 1000 Lei, Havreliuc Ioan 1000 Lei. M. Kanchman din Dracineț 1000 Lei, Goichmann, Feldmann și Ghingold din Stanești de jos 1000 Lei, Alperin Isac Vășcăuți 30 metri cubi lemn de stejar (traverse) și B. Gotenberg din Stanești de jos 500 Lei. Aceste mari contribuții ale proprietarilor ne dovedesc frumoasa lor atitudine patriotică și vor face ca îndrăznețul plan al d-l prefect să se realizeze în decursul verei acesteia, căci tăierea lemnului în pădure, clădirea cazărmilor, sticlăria, cuiele și celelalte obiecte necesare le va da Regimentul 3 de grăniceri. Cazărmile se vor construi, una la Slobozia-Banilei care va purta consimțământul comandantului reg. 3 de grăniceri al d-l colonel Burcescu numele „Pichetul foștilor voluntari și legionari din războiul pentru întregirea neamului", iar alta cea din Ceartoria va fi numită după d-l ministru Iancu Nistor. Parcelele au fost cedate la Ceartoria de către serviciul agricol din Vășcăuți p. C. iar la Slobozia-Banilei de către primăria acestei comune.

Din cele arătate mai sus se vede clar ce poate câteodată o inițiativă pornită de oameni energici. In câteva zile a știut d-l Hij, ajutat de d-l căpitan de grăniceri Cioban și de d-l Pădeanu din Vășcăuți p. C., să aducă la îndeplinire o faptă frumoasă și deamnă care dovedește frumoasele sentimente românești de care sunt călăuziți susnumiții domni. Hotărârea comitetului de inițiativă ca numele tuturor donatorilor să fie trecute în cartea de aur a pichetului precum și a le da titlul onorific de fondatori și patroni ai cazărmii este o frumoasă răsplată pentru bunii cătățeni cari prin gestul lor au dovedit sentimente de credință către țară.

Este de dorit ca bunii români și din alte regiuni să mai contribue cu ceva la frumoasa operă, căci grănicerii nu pâzesc numai regiunile de la hotare, ci țara întreagă.

CĂRĂMUȘEAN

ABONAMENTUL: Pe un an 200 lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, funcţionari, meseriaşi şi muncitori 150 lei pe un an. Abonamentul se plăteşte înainte; se face abonamente şi pe jumătate an

Cultura Poporului

Abonamentul pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice 300 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 300 lei. In America 3 dolari. In Jugoslavia 100 dinari pe an. In străinătate 300 lei pe an

Pe-al nostru steag e scris: „Unire“

In urma înfiorătorului cataclism, făuritor de noui hotare şi distrugător de paşnice aşezăminte, idealul nostru luminos ca ziua cea senină, s'a înfăptuit prin jertfa celor opt sute de mii martenici ai neamului. Visul acesta plămădit în sufletul strămoşilor, în noaptea negrului trecut, îşi găseşte înfăptuire în zilele mărete de glorioasă domnie a celui dintâi rege al tuturor Românilor.

Şi idealul acesta, sfânt prin sfinţenia îndelungatei aşteptări, a fost încă odată sfinţit prin valul de sânge dela Jiu, Mărăşeşti, Oituz şi Tisa.

Sunt opere mari însă, cari sunt considerate ca atari numai din depărtare şi atunci când te apropii de ele pierd din grandiozitatea lor. Aşa a fost cu idealul nostru naţional.

Odinioară stâlpul de foc călăuzitor prin noaptea vremurilor grele, astăzi — de ce am ascunde — o zdreanţă a trecutului! România a reintrat în legendarele ei graniţe prin pagina de foc înscrisă în istorie de dorobanţul român. Totuşi ne mai lipseşte ceva, ne lipseşte tocmai forţa vitală, ne lipseşte desăvârşita unitate sufletească.

Cauzele sunt cunoscute tuturora şi sunt alimentate de duşmanii milenari ai românismului, cu cea mai puternică şi ucigătoare otravă sufletească.

Când semne prevestitoare de noui *turburări şi cumplite frământări* se ivesc pe orizontul bătrânului nostru continent, un fior de adâncă neliniste trebue să străbată sufletul tuturor adevăraţilor Români, dela „Vlădică până la opincă“ şi gândul tuturora — în această haotică stare de lucruri din zilele noastre — să fie îndreptat spre acea tainică şi invincibilă unire sufletească, pe care nici porţile iadului să nu o poată birui.

Mamele au sfânta misiune ca nu în papagalizarea frânturilor de romanţe prinse din vârtejul vieţii de cafenea să-şi crească odraslele scumpe, ci încălziţi la focul sfânt al apropiatului trecut, la focul sfânt al iubirii de neam, lege şi moşie. Invăţătorii să continue opera începută în familie de mama care poartă în mâna sa destinul neamului, dând pe lângă cultura necesară, acei foc din focul lor, capabil a mistui în flacăra sa toate îndepărtările sufleteşti, provenite din exterior, din regionalism, sau deşarte şi condamnabile ambiţiuni. Preotul din înălţimea amvonului, cu glasul său sfredelitor de inimi şi îndreptător de caractere, să fie — în această vreme de întunecime sufletească — farul conducător spre adevărata stâncă de granit a neamului, spre unitatea sufletească.

Iar de sus, din înălţimea unde trebui să troneze cea mai desăvârşită seninătate, pornească îndemnuri de muncă cinstită şi iubire ne făţarnică, spre îndrumarea maselor pe calea adevărului. Şi din teascurile multelor tipografii, stăvilească măriţii noştri conducători, focarul de josnică destrăbătare, prin „tiribombele“, „vistavoii“ şi „dracii“ vremurilor actuale.

Odinioară erau tipografii puţine şi foile erau rare, dar prinzând o revistă sau o foaie în mână, culegeai adevărata hrană sufletească, puternic îndrumătoare în viaţă. Astăzi, isvorul limpede al tiparului din trecut, s'a turburat de duşmanii cu gânduri *ascunse de înceată prăbuşire a neamului* nostru, aşa că numai atingându-te de unele foi, te simţi sguduit de fiorii unui suveran dispreţ.

Curăţească-se acest isvor şi să se facă isvor de apă vie, din care să se adape sufletul poporului cu necesare cunoştinţe pentru viaţa zilnică şi pentru viaţa lui ca popor în istoria lumii.

Atunci — şi numai atunci — când vom putea zice cu tărie: „pe steagul sufletului nostru e scris unire desăvârşită“ poate veni asupra-ne chiar şi . . . potopul!

Nu ne vom teme.

Dr. ŞTEFAN FLORESCU

Un învăţător către învăţători

Chiar după grelele şi apăsătoarele suferinţi ce le-am avut de îndurat, chiar prin izbânzile ce încunună astăzi fruntea poporului român, nu am putut încă ajunge la acele bogăţii, ce le stăpâneau odată strămoşii! Dar dacă Dumnezeu se va îndura să fim mai târziu părtaşi acestor bogăţii, apoi trebue desfăşurată o muncă neîntreruptă din parte-ne, spre a fi atunci pregătiţi şi vrednici de a le primi. E urât şi ruşinos a începe o muncă, iar la mijlocul ei crezând că ai făcut destul, a te opri.

Astăzi, când tot poporul e închegat la olaltă, să deschidem ochii şi prin muncă să întărim în granit hotarele patriei. Această întărire nu se poate face decât în urma unei culturi sănătoase date poporului. Prin cultură să înţelegem o educaţie şi o instrucţiune a poporului, căci numai aceste facultăţi pot să formeze un caracter nobil, care cuprinde în el pe omul drept, harnic şi iubitor de ţară; şi tocmai aceştia sunt oamenii, de care ţara noastră are astăzi nevoe. Să nu fim mulţumiţi numai cu unirea ce am înfăptuit-o prin arme, căci nu-i de ajuns. Ne trebue mai mult decât atât! O unire sufletească între toţi românii, căci numai aşa vor putea străbate razele culturii, în toate colţurile României-Mari!

Iarăşi să nu ne rezumăm numai la orele ce le întrebuinţăm cu copiii în clasă, căci aceasta nu e suficient, având în vedere că copilul petrece cea mai mare parte din timp în familie şi societate, care influinţează asupra lui mai mult chiar decât şcoala. Ca să complectăm munca noastră, trebue să îngrijim mai departe de cultura poporului. Recunoscută şi de celelalte State ca o ţară civilizată, e ruşine să se mai vadă şi astăzi în ţara noastră un număr atât de simţitor de analfabeţi! Fiecare să înţeleagă că este o datorie această cultură şi că tot atâta importanţă are pentru un învăţător, ca şi pentru un cetăţean, care-şi iubeşte Patria. Să lăsăm la oparte interesele de partid, să lăsăm pe seama altora discuţiunile politice, iar noi să ne unim pentru a forma cultura poporului.

Care este câştigul cetăţeanului dela ţară, care-şi lasă interesele lui familiare şi de sat şi-l avântă în politică? Pentru el o apă căreia nu-i cunoaşte adâncimea. Acel timp pe care-l pierd zadarnic şi ar fi mai bine să-l întrebuinţeze la şcoală, unde fiecare dornic de cultură e primit. De unde ar pleca cu idei şi porniri, mult mai frumoase şi înălţătoare, decât acelea ce le-ar căpăta din discuţiuni politice. In serile atât de lungi de iarnă, în loc de cârciumă, mult mai plăcut şi mai folositor ar fi, ca pe toţi tinerii şi bătrânii să-i întrunim în şezători, unde prin citit şi povestiri să desvoltăm în ei plăcerea de a frequenta cât mai des aceste şezători şi să-i facem a înţelege scopul lor.

Să unim pe toţi oamenii luminaţi dela sate, pentruca împreună cu ei, să lucrăm în acest scop, pentrucă numai aşa vom putea fi la înălţimea momentului de civilizaţie şi istorie, la care am ajuns!

Voi învăţători, cari a-ţi pregătit pe ceice au mărit hotarele ţării, voi cari păstraţi în suflete raza sfântă a dragostei de neam, puneţi umărul şi faceţi ca acest popor să trăiască o viaţă cât mai curată şi frumoasă, într'o Românie Mare şi puternică.

Lăsaţi totul la oparte şi îndreptaţi-vă gândul spre cultură, căci ea este sufletul şi puterea unui popor!

MIHAIL C. POPESCU Invăţător,
Viţani, Râmnicu-Sărat

POMPIERII

Una din primejdiile, cari ameninţă mai mult avutul oamenilor, e focul. Oamenii au aflat mijlocul, care să-i despăgubească, dar numai în parte, de aceasta pacoste: e asigurarea contra focului. Noi Românii, cum suntem cam în coada altor neamuri din Europa, suntem în coadă şi în ce priveşte asigurarea contra focului. In satele noastre româneşti nu vedem, ca în ţările din Apus ale Europei sau ca la concetăţenii noştri saşi, pe fiecare casă tăbliţa cu numele societăţii de asigurare. Când arde casa vr'unui Român, de multeori cu şură şi nutreţ cu tot, ba de multeori câte-o vecinătate întreagă, Românul ştie una: să plece la cerşit. Dau ei oamenii, dar mulţi nu vreau să ştie de ajutorare, şi cam au dreptate. Cu o sumă mică de bani, fiecare om îşi poate asigura averea contra focului. Pentruce nu o face?

In oraşele din vechiul Regat, cele cari au garnizoană militară sunt asigurate în privinţa aceasta prin aceea, că un număr anumit de soldaţi e hotărît să facă slujba de pompieri. Ei au la îndemână pompele (tulumbele) trebuincioase, scări şi toate uneltele, cari să-i ajute la stângerea focului. Fac şi anume deprinderi pentru aceasta. In Transilvania, oraşele au sau corp de pompieri voluntari, fără plată (ca d. e. Sibiiul), sau cu plată (d. e. Clujul). In vechiul Regat, la sate nu e nimic, în Transilvania sunt sate, chiar şi româneşti, cari îşi au ceata de pompieri voluntari, cari lucrează întemeiaţi pe o lege anume votată încă din anul 1888.

Organizarea de pompieri voluntari nu ar trebui să lipsească în nici una din comunele noastre. Aceasta a înţeles-o şi d-l Petru Trailoviciu, inspector cercual de pompieri şi comandant al Reuniunii pompierilor voluntari din Săliştе (jud. Sibiiului). D-sa a publicat în editura tipografiei „Foaia Poporului“ din Sibiiu o broşură, care cuprinde Instrucţiuni şi regulamentul de exerciţii pentru pompierii din comunele rurale. In broşura aceasta de 110 pagini arată într'o limbă frumoasă, lămurită, organizaţia pompierilor, aruncarea şi adunarea furtunilor (maţului), exerciţii cu tulumbele (pompele), cu scările şi dă şi un proiect de Regulament şi de Statute. In felul acesta, orice comună, care vrea să iasă din amorţeala de până acum, găseşte sfat luminător în broşura aceasta, care se vinde la Libraria Poporului din Sibiiu.

V. L.

VIZITA SUVERANILOR ROMÂNI LA AEROPOSTUL DIN BOURGET

Insemnări dela congresul agronomilor

Ţinut într'o atmosferă sinceră şi caldă, aceasta a doua manifestare dela încheierea păcii a puterei culte agricole din România noastră, a avut darul să arate tuturor într'un chip măreţ, că bârfelile ce s'au adus clasei devotate binelui general, — a agronomilor — nu numai că n'au fost îndreptăţite dar s'au făcut cu interes deghizat şi cu o ură pornită cum numai inimi lipsite de tot simţul bun, sunt capabile a le concepe.

Cuvântările de deschidere ce s'au rostit, cuvintele pline de înţeles ale Suveranului precum şi lecţiile academice ce s'au ţinut dela tribună, ne-au fost o dovadă incontestabilă a dragostei ce se poartă pentru agricultura ţărei cât şi a străduinţei tuturora pentru consolidarea Patriei, al cărei principal sprijin este şi va rămânea agricultura.

Căci în adevăr, cele ce s'au rostit la acest congres ne-au impresionat prin curajul necunoscut pentru noi până acum, cu care s'au spus adevăruri crude şi prin mândria ce am simţit la cuvintele de laudă adresate, deşi timid, agronomilor noştri, aceşti mucenici tăcuţi şi muncitori.

O chestiune principală, care a călăuzit în lucrările congresului a fost aceia a organizărei agriculturei noastre în vederea producerei maximum-ului de venit amintindu-se măsurile luate în diferitele ţări din Europa şi din America, organizarea muncei în condiţiunile create agriculturei după reforma agrară, întrebuinţarea naţională a maşinilor, valorificarea produselor cerealiste precum şi organizarea comerţului de cereale. In legătură cu aceasta, s'a dat o deosebită atenţie politicei de stat în situaţia creiată după împroprietărire cu care ocazie dl C. Garoflid cu o competenţă rară a desvoltat pe larg un întreg program de lucru, care dacă s'ar îndeplini ar fi chezăşia propăşirii agriculturei noastre în viitor.

Chestiunea îmbunătăţirei vitelor şi a mărirei stocului existent tratată foarte pe larg de specialiştii noştri cât şi sporirea producţiei viilor, pomilor şi legumelor, a stârnit un viu interes iar propunerile ce s'au făcut ne-au demonstrat că nu numai că suntem animaţi de sentimentele cele mai bune pentru cooperarea spre binele meseriei noastre dar ne-a arătat şi ca deplini cunoscători ai situaţiei actuale, create de către reforma agrară.

A doua chestiune capitală, s'a referit la credit, la cooperaţie şi la asigurările mutuale agricole.

Spuneam şi altă dată că, la noi creditul agricol este aproape inexistent şi că puţinile instituţiuni ce le avem pentru acest scop nu pot satisface nici pe departe cerinţele mari de astăzi astfel că atât marele agricultor — mare relativ — cât şi noul împroprietărit se sbat într'o lamentabilă situaţie şi îndură o criză care nu s'a cunoscut nici odată.

Industria şi comerţul, dacă n'au nici ele o situaţie mai favorabilă, cel puţin însă se pot bucura de o organizaţie de credit mai complectă, dat fiind faptul că toate capitalurile investite sunt supuse unei evoluţii nu aşa de lente ca în agricultură. Măsurile de îndreptare propuse de colegii T. Mândru şi Dăscălescu nu numai că au fost aplaudate aşa cum şi meritau.

O altă chestiune asupra căreia s'a insistat mult de către aproape toţi referenţii a fost aceia a reorganizărei întregului învăţământ agricol şi cu deosebire a celui superior.

Concluziile tuturor se rezumă în aceia ca învăţământul mediu şi inferior trebueşte desvoltat specializându-se pe regiuni şi judeţe dându-ise înzestrări bune, astfel ca să poată folosi în adevăr scopului pentru care se înfiinţează; învăţământul superior, ca unul care formează cercetători în ştiinţa agricolă, funcţionari superiori, profesori, etc., s'a convenit ca el să aibă neapărat rang universitar, aşa cum alţii l-au propus cu 3 şi 4 ani în urmă, dar neînţeleşi de către cei cari ar fi trebuit să rămână sacrificaţi, acest învăţământ duce şi azi o viaţă tristă din toate punctele de vedere.

Este dela sine înţeles, că unor anumite persoane aceasta situaţie nu poate să placă, dar congresiştii au subliniat cu nesfârşite aplauze propunerile vorbitorilor, cari au atins această chestiune.

Căci, în adevăr, precum am analizat şi altădată, baza întregei vieţi agricole a ţărei noastre depinde în mare parte dela învăţământul superior şi aşa cum va fi el îndrumat ne vom putea aştepta la roade negative ori pozitive.

Dacă astăzi tineretul fuge de şcolile de agricultură, vina nu este a zidurilor şi a materialului mort de totfelul ci este a materialului viu, care nu poate să dea viaţă şi nu are suficiente mijloace pentru întreţinerea interesului pentru ştiinţa agriculturei.

Congresul nostru ne-a dat însă dovada în aceasta privinţă, că dorinţa generală este alta decât aceea a unui număr infinit de mic de acoliţi şi de periuţe politice — astfel că, cu sau fără voia lor, învăţământul agricol superior va deveni totuşi universitar.

O notă cu totul caracteristică ne-a adus în congres prietenul nostru Ienici Manolescu-Strunga, care cu un curaj demn şi cu o vigoare marcantă, a criticat părţi din politica economică şi a propus remedii pentru care a fost viu şi îndelung aplaudat.

Incheerea congresului s'a făcut cu o cuvântare, care pe lângă stilul academic şi o dicţiune remarcabilă a avut darul să ţină întregul auditoriu de mii de oameni, într'o continuă agitaţie.

A fost cuvântarea colegului Chiţoiu, care vorbind despre pregătirea technicienilor şi folosirea lor în organizarea producţiei noastre agricole, a făcut o prea frumoasă apologie a muncii agronomilor şi a dat o serie minunată de idei pentru ridicarea şi prosperarea agriculturii în legătură cu pregătirea technicienilor agronomi şi folosirea lor ca elemente producătoare, ca elemente de conducere şi ca organizatori.

Astfel, timp de 3 zile creerul şi simţurile noastre au înregistrat atâtea senzaţii încât deşi s'ar părea că ne-au obosit, din contră ele au fost un izvor nesfârşit de bucurie minunată şi un balsam înviorător peste rănile deschise încă, ce unii purtăm în sufletul nostru.

De aceia, se cuvine ca să aducem prinosul nostru de laudă şi recunoştinţă organizatorilor congresului,

IOAN LUCA CIOMAC
Inspector Agronom

CEREMONADA RELIGIOASĂ LA CIMITERUL MILITAR DELA VAL DU PATRE (ALSACIA)

JOCURI ROMÂNEŞTI

(Din jud. Bacău) culese de: Gavril Brumă Inv.

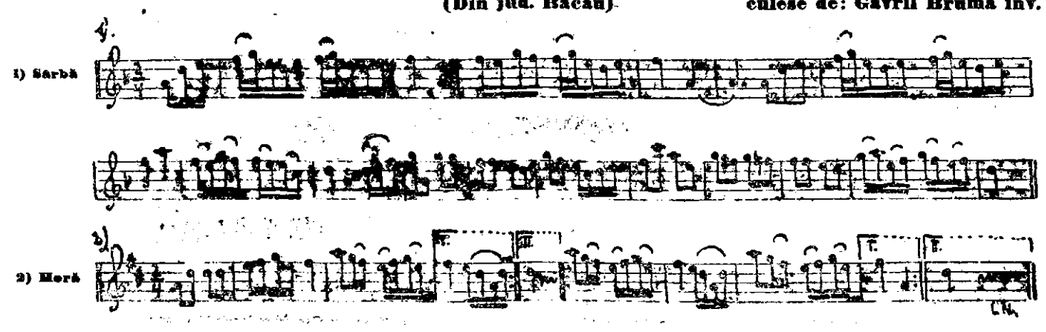

Notele unui drumeţ

Oraşe şi sate din Ardeal

Săplacul (Sep=frumos, lac=loc) sat în plasa Teaca cu 170 români, 280 maghiari şi 22 ţigani. Sat curat cu cârciumă bună, a singurului ovrei pripăşit şi îmbogăţit acolo, dar cu o biserică creştină veche de lemn şi fără şcoală. Un preot vine din alt sat ca să facă slujbă. Locuitorii români, vor să facă şi şcoală dar nu au nici loc, nici bani. Locuitorii se plâng că nu au lemne.

Am fost poftit în casa perceptorului de acolo. Mi-a plăcut curăţenia, bogăţia de ţesături naţionale şi chenarul tricolor românesc de pe tavanul camerilor. Tricolorul stă acolo din 1910. Pe pereţi icoanele familii regale şi a lui Mihai Viteazul, regele Carol la Plevna şi Avram Iancu.

In afara satului era un castel unde erau condamnaţi la spânzurătoare cei cari nu plăceau ungurilor. A fost cândva la Săplac şi judecătorie.

Dedrad, nu-i departe de Săplac. E un sat eminamente săsesc. Are ca locuitori 1 român, 1865 saşi, 18 maghiari, 1 ovreiu şi 74 ţigani. E sat vechi (1700) cu case mici cele mai multe, dar masive. Biserica nu-i aşa de veche (1884)? Ea e interesantă din punct de vedere al arhitecturei. Şi aci, ca la toate bisericile care le-am văzut în acest ţinut, fosta armată, în timpul războiului, a luat clopotele şi tablele de zinc dela orgi.

Şcoala primară mixtă luterană e foarte mare, cu 2 etaje, construită în 1896. Are o bibliotecă veche şi un laborator frumos de fizică. La această şcoală urmează în anumite zile pe săptămână adulţii (bărbaţi şi femei) vre-o 60.

Sala de spectacole a comunei, foarte mare şi foarte frumoasă. Are scenă şi o sală încăpătoare pentru 2000 persoane.

Era Duminecă după amiazi când am vizitat Dedradul. Fanfara Dedradului — a cântat în această sală, iar fetele şi flăcăii au dandansat. Atât unii cât şi ceilalţi erau foarte curaţi şi în costume naţionale. Pe margine mamele îmbrăcate toate în negru admirau perechile, făurindu-şi poate visuri frumoase pentru viitoarele căsnicii.

Invăţătorul, un sas tânăr care a învăţat foarte bine româneşte ne explică următoarele: Tinerii întorşi dela oraşe sau cei cari şi-au terminat armata au adus ceva nou: „Damen-valsul“. Din cauza aceasta sunt une ori scene cari necesită intervenţia bătrânilor, de aceea printre tinerii dănţuitori se plimbă gravi şi serioşi câte 3—4 bătrâni.

In afară de fanfară, saşii mai au şi orhestră. Sunt organizaţi foarte bine într'un corp de pompieri. Fac instrucţie serioasă şi straşnică.

Vara au loc alergări de cai.

Curţile sunt curate. Au o fabrică de lucruri de ciment şi o moară. Se ocupă cu creşterea vitelor. Au cele mai multe vite din toată plasa, 200 vite mari şi 600 mici. Afară din sat e grajdul (înfiinţat în 1911) cu taurii albi de prăsilă (8).

Din nenorocire nu au cu ce să-i hrănească.

Dedradul aprovizionează tot Reghinul săsesc cu lapte. Oamenii sunt foarte harnici şi foarte liniştiţi.

Tinerii rebruţi contg. 1925, spre deosebire de ceilalţi umblă cu tricolorul românesc la piept.

Băeţii sunt foarte voinici şi frumoşi, apţi pentru artilerie, armă la cari cer chiar ei să servească.

In 1920 a fost aci o epidemie de febră tifoidă.

Graţie muncii neobosite a Drului Slăvoacă T. dela inspectoratul de igienă din Cluj, a fost stinsă.

Dedradul n'are nici doctor, nici farmacie. Doctorul din Batoş, face vizita medicală şi acolo.

Uifalăul (Uj = nou, falău = sat) sat pe o coastă, murdar.

Are 769 Români, nici un sas, 10 unguri, 12 ovrei.

Am observat că acolo unde nu sunt Saşi, satele sunt foarte murdare, încălcite, urâte, iar oamenii leneşi.

Un advocat român din Teaca mi-a atras atenţia că ar fi bine ca nomenclatura actuală străină a satelor să fie schimbată, de exemplu Uifalău, Chibulcut, Săplac, Orosfaia etc, nu are nici un rost.

In toate satele săseşti am mai observat ceva: Toate firmele sunt scrise cu alb pe fond negru.

Chiachiş. Sat măricel aşezat între două dealuri, la 44 klm de Dej, 26 km. de Beclean şi 30 de Gherla.

Reşedinţa de plasă, pretură, poştă, post de jandarm, medic de circumscripţie, farmacie, perceptorat, biserică reformată, biserică grecoorientală, şcoală primară de stat, şcoală reformată. E vorba să se înfiinţeze şi o judecătorie de ocol.

Locuitorii se numără la vre-o 900 şi ceva, foarte mulţi grecoorientali, 40 de evrei, românii toţi sunt greco-orientali.

Casele sunt mai toate mici, foarte multe acoperite cu stuf, curţile nu prea curate, se văd pe alocurea brazi şi stupi de albine.

Afară de cancelariile oficialităţilor nu am văzut nicăiri tablouri istorice româneşti.

Apa îi bună de băut.

Vite n'am prea văzut.

Oamenii nu sunt aşa de silitori, puţin vioi, necomunicativi.

Din punct de vedere sanitar sănătoşi şi cu pieptul desvoltat.

In împrejurimi sifilisul face ravagii.

Biserica greco orientală spre ruşinea acestei reşedinţe de plasă, e dărăpănată, de lemn, crucea gata să cadă, plouă în ea iar oamenii, mărturisesc că şi-au pierdut nădejdea s'o mai vadă ridicându-se, deşi de mult se hotărâse a se clădi una nouă, totuşi merge foarte, foarte încet.

Cauza o cunosc ei toţi, dar o cred deocamdată grea de înlăturat.

Istoricul acestui sat nu-i lipsit de interes, vechimea lui se ridică la vre-o 700 şi ceva de ani:

Cei dintâi proprietari în acest sat au fost în 1320 Chumpaş Lőrincz şi fiul şi Csenko László.

Impăratul Carol a luat dela aceşti proprietari satul şi l-a dat lui Elefanti Dezideriu.

In 1595 s'a ridicat biserica unitară care în 1622 se transformă în reformată.

Biserica greco-orientală e clădită la începutul veacului 19 din dotaţia baronului Wesselényi, cu hramul Arhanghelii Mihail şi Gavril.

Şcoala s'a făcut în 1850.

Până acum 15 ani a fost aci judecătorie de ocol.

Kádár Iózsef a publicat multe date despre acest sat, în monografia jud. Solnoc-Dobâca (Dej 1901.)

După informaţiile culese dela locuitori, s'au găsit în pământ topoare de piatră, fragmente de vase romane din lut ars.

DR. APOSTOL

TRISKA I.

CLUJ, STRADA ŞAGUNA Nr. 14

Cel mai vechi depozit de piane al României Mari

TELEFON 419 TELEFON

Fondat 1870 *Fondat 1870*

Reprezintă cele mai renumite fabrici: Förster, Stingl, Virth

Se poate comanda: *Bösendorfer, Ibach, Steinweg, etc., etc.*

Se află în depozit: *Piane şi Pianine*

Intreprinde: Renoveri speciale, acordări, transportări, împachetări şi predări pe căile ferate.

Se poate privi nenumărate scrisori de recunoaştere. — Acordaterul Conservatorului, Operei Române, Institutului „Marianum“ precum şi liferantul tuturor Instituţiunilor de Stat.

Datorinţa părinţilor faţă de creşterea copiilor

Unul dintre cei mai mari dascăli, Dimitrie Cichindeal a zis odată: „Lumină Doamne, lumină, mai multă lumină dă neamului meu!"

Adeca: Şcoală şi învăţătură, mai multă şi mai bună şi atunci, o naţie mai mare şi mai tare ca naţiunea română, nu va fi pe faţa pământului.

Cine sunt luminătorii şi crescătorii fiilor şi a ficelor poporului român?

Inainte de toate părinţii apoi învăţătorii şi preoţii cei adevăraţi.

Deci atunci când vedem, că se ridică mii şi mii de şcoli pentru luminarea şi deşteptarea poporului român, datorinţa noastră a tuturora este, ca să facem totul pentru mărirea şi întărirea scumpei noastre patrii.

Iar aceasta o vom face îngrijindu-ne de creşterea copiilor, cari sunt viitorul şi nădejdea neamului.

Un mare învăţat a zis: „Daţi-mi un punct în aer şi voi mişca pământul." Aşa zic şi eu. Să dăm creşterea poporului român, ca punct de sprijin, şi se va înălţa.

Oare pe lângă şcoală, cine ar fi chemaţi şi îndatoraţi să dea acest punct de sprigin? După a mea părere părinţii. In mâna lor e pusă creşterea, viitorul bun sau rău al fiilor şi ficelor lor, — şi prin urmare al poporului şi al ţării.

Dela părinţi, se recere cea mai mare grijă şi prevedere.

Tatăl şi mama trebue să cărmuiască, să îndrepteze şi să supravegheze atât creşterea morală şi sufletească a copiilor, cât şi cea trupească.

Ca să o poată face aceasta se recere, ca şi ei să fie oameni vrednici şi deştepţi. Să se poarte cinstiţi şi să nu facă fapte rele şi urâte.

a) Să încunjure cârciumile şi alte locuri rele, adecă să nu fie beţivi şi destrăbălaţi;

b) Să nu înjure nici să vorbească vorbe necuviincioase şi de ocară, mai ales în auzul copiilor.

c) Să nu fie batjocoritori certăreţi şi bătăuşi, ci iertători, cuminţi şi cumpătaţi. Pilda părinţilor aproape totdeauna este hotărâtoare asupra sorţii copiilor.

Copii trebue crescuţi:

1. In iubirea şi frica lui Dumnezeu.
2. In cinstea şi iubirea către părinţi.
3. In iubirea de biserică, patrie şi şcoală.
4. In stima şi respectul faţă de mai marii lor: preot, învăţător, notar, primar, şi faţă de toţi oamenii mai bătrâni şi cinstiţi.
5. In respectul faţă de legile patriei, în iubirea de adevăr şi dreptate, de ordine şi curăţenie.
6. In dedarea la lucru, cumpăt şi cruţare.

Copii să nu fie îngăduiţi:

1. a minţi şi spune neadevărul. Minciuna este începutul şi mama tuturor relelor. Un păcat mare şi urât.
2. A lua şi ascunde lucrurile altora.
3. A înjura şi vorbi vorbe necuviincioase.
4. A se împrieteni cu copii şi oameni prăpăditi şi rău năraviţi.
5. A se juca în cărţi, a se certa şi bate cu alţii.
6. A-şi petrece vremea prin cârciumi, în lene şi nimicuri. Căci după cum zice şi poetul P. Dulfu:

„Lenea şi beţia sunt hoţii care-ţi fură
Onoarea strămoşească şi pâinea dela gură.
Iar lucrul şi ştiinţa sunt zine iubitoare
Spre plaiul fericirei voios conducătoare."

Părinţii cari astfel îşi vor creşte copii, într'adevăr sunt „talpa şi fundamentul ţărei".

*

Am fi foarte fericiţi dacă toţi părinţii şi-ar creşte copii lor în chipul mai sus arătat. Trebue să recunoaştem, că sunt încă foarte mulţi părinţi nesocotiţi, cari deloc nu se îngrijesc de creşterea copiilor în casa părinţească.

Nu se interesează, că oare copii lor cum se poartă şi ce învaţă în şcoală?

Când le vin copiii acasă dela şcoală în loc să se ocupe părinţii cu ei, să-i pună să le ceteasca ceva, să le mai zică vre-o rugăciune, să le mai facă vre-o socoteală, să le povestească învăţăturile şi poveţele bune auzite în şcoală etc. ori învăţate în Istoria Neamului nostru, îi lasă să umble şi să facă toate de capul lor zicându-le: „Lasă dragul tatii, că numai acest an mai înveţi şi apoi scapi de şcoală." Aceşti părinţi nu ştiu, că şcoala prin învăţătura ei ne scoate din lipsă şi sărăcie şi ne face vrednici de numele om.

Sunt şi părinţi, cari spun cu toată uşorătatea, că lor nu le trebue şcoală.

Mi s'a dat prilej să aud pe tatăl vre-unui copil zicând: Ce să-l mai dau la şcoală, că doară nu voi face popă ori dascăl din el. Poate trăi şi el cum am trăit şi trăesc eu, care de şi nu ştiu carte, tot între fruntaşii satului am fost şi sunt, şi tot am avut şi mai am ce mânca.

Un cuvânt şi o vorbă mai necălită ca aceasta nu poate fi!

Străbunii şi părinţi noştrii mai ales de câteva sute de ani încoace, au trăit ca vai de ei. Despre ei a cântat poetul:

„Amară este'n lume a orbului viaţă,
Ce jalnic rătăceşte prin câmpuri de verdeaţă.
Şi nu mai vede cerul şi-a soarelui lumină
Nici groapa cei stă în cale nici lunca de flori plină.
Aceasta-i şi-a ta soarte iubit popor român
Grea ceaţa în jur de tine, grea ceaţa în al tău sin.
Nu ştiu ce-ai fost în lume, şi ce poţi ca să fii
Ai ochi dar n'ai vedere, eşti mort între cei vii.

Din juru-ţi astă noapte voeşti acum să zboare
Voieşti ca să-ţi resară al zilei splendid soare?
Invaţă dar, învaţă, când ştivei şi tu carte
Atunci de'al fericirei, suris o să ai parte."

Dacă cineva cugetă, că şi de azi înainte poate trăi fără de carte şi învăţătură; poate să-şi facă totodată şi sicriul şi să-şi sape mormântul.

Azi numai acel popor are drept la viaţă, care lucră din răsputeri ca să se înavuţească şi să se lumineze.

Oamenilor fără carte li se potrivesc cuvintele: „Ochi au, dar nu văd; urechi, dar nu aud; gură, dar nu vorbesc; Căci nu este duh în trupurile lor. „Sunt morţi între cei vii".

Astfel de părinţi se mulţămesc, dacă copii lor ştiu zice „Tatăl nostru", „Născătoare", pentru că nici ei nu ştiu mai mult.

Ce priveşte pe fetiţe, nu numai pe acelea trebue să le dăm la şcoală, din cari voim să facem dascăliţe ori preotese, ci pe toate, căci din toate trebue să se aleagă femei luminate şi vrednice.

E timpul, ca toţi părinţii să se trezească din întunerecul şi nepăsarea păcătoasă din trecut, şi dând ascultare cerinţelor vremii şi glasului de Arhangeli a miilor şi miilor de şcoli, să-şi trimită copiii la şcoală şi dacă nu vreau să fim şi pe mai departe de râsul şi ocara străinilor, ci vrednici de a fi în fruntea altor neamuri, în fruntea ţărei noastre româneşti.

Să grijim dar de creşterea şi luminarea copiilor noştri, ca de ochii din cap!

Mamele cu deosebire să aibă totdeauna ca model şi exemplu pe matroana romană din timpurile vechi pe Cornelia, mama celor doi renumiţi Caiu şi Tiberiu Grach.

Această vrednică femeie fiind întrebată şi rugată de către o prietină a sa, ca să-i arate ce are mai scump, crezând că aceasta îi va arăta o mulţime de mătăsuri, diamanturi şi haine scumpe, etc, a deschis uşa unei odăi şi arătându-i pe cei doi copii ai săi pe Caiu şi Tiberiu, a zis: „Iată singurele şi cele mai preţioase odoare ale mele"!

Drept aceea, de veţi urma şi Dvoaste părinţii zilelor de azi exemplul Corneliei din Istorie, veţi fi binecuvântaţi de urmaşii voştri pe cari i-aţi ştiut face fericiţi.

Veţi pune astfel temelia României fericite, tari şi mari, pe care nici chiar porţile iadului nu o vor învinge.

MIHAIL BOBIŞ
învăţător de stat

Slujitorii ţării

Iată un fiu bun, cinstit şi cult a-l ţării, care este un harnic apărător la câteva comune: Ticuşul-Român, Ticuşul-Săsesc, Crihalma şi Covor din jud. Târnava-Mare.

IOSIF REIT

Acest slujitor, al ţării este d-l plutonier de jandarmi *Iosif Reit* şeful postului de jandarmi Ticuşul-Săsesc, care împreună cu învăţătorii din comunele Ticuşul-Român, Ticuşul-Săsesc şi Crihalma lucră şi se străduiesc pentru îndreptarea tinerimii pe căile cele bune. Se ţin şi s'au ţinut şezători litarare de douăori pe săptămână predându-se Istoria, Geografia, Economia, Religia şi Cântarea. La aceste şezători venia aproape în fiecare săptămână şi d-l plutonier ţinând câte-o conferinţă din higienă şi dând sfaturi tinerimii cum să se poarte.

Pentrucă oricum ne-am strădui noi umilii luminători ai comunelor şi oricâte intenţii şi planuri bune am avea de dus la îndeplinire pentru înaintarea în cultură şi îmbogăţirea materială a poporului nostru. Zic toate aceste bune intenţii rămân începute prăbuşindu-se în noianul neinteresării pe care la tot pasul îl arată poporul. Fiindcă mintea lui încă nu-i destul de luminată ca să priceapă că o ţară fie ea oricât de bogată în bogăţii materiale şi fie ea oricât de mare în hotare numai şi numai cultura şi învăţătura bazate pe principiul moral o face fericită. Aceste bune intenţii ale noastre le-a priceput harnicul şi destoinicul plutonier de jandarmi Iosif Reit, care numai cinste face corpului jandarmeresc, fiind însuşi bine educat şi instruit.

Îi mulţumim din suflet pentru sprijinul ce ni-l dă silind tinerimea adultă a cerceta şcoala de douăori pe săptămână, ba luând şi dânsul parte activă.

In forma aceasta se creşte o generaţie nouă bine educată, care îşi dă seama de rostul ei în ţară.

D-zeu să-l ţină în deplină sănătate spre a ne putea bucura încă mult timp de frenţiosul său sprijin.

UN ÎNVĂŢĂTOR

Din satul meu

Vladnici-Sireţel-Dolheşti

(judeţul Fălticeni)

Vladnici, numit azi, Baluseşti-Todireşti, ca sat; ca moşie şi pădure cum este, a fost proprietatea Domnitorului Cuza, se află la o depărtare de 10 km de gara Cuza-Vodă şi 15 de Paşcani.

Satul, e vechi, aşezat pe o vale, cu un foarte mic curs de apă cu poziţie Sud-Estică. Locuitorii sunt voinici, au gospodării de mijloc, ţin la obiceiuri şi la portul strămoşesc, însă au urâtul obicei, că Dumineca merg la crâşmă cu tot cu femei. Pastoreşte vrednicul preot, C. Popovici, de 3 ani, care a schimbat întru câtva situaţia satului. Invăţătorul face politică şi nu prea aduce roade, neţinându-se de şcoală, şi nici nu ia parte la ridicarea culturală a satului, cum ar trebui.

Are biserica veche, şi acum ridicată pe jumătate din piatră sadea, Isi clădeşte o biserică care va fi o podoabă a satului.

Şcoală n'are, şi casa învăţătorului serveşte ca local, deşi are material dar nu se grăbesc a face local. Oamenii spun că însuş învăţătorul stângeneşte afacerea. Creşterea vitelor, dar mai cu seamă a oilor e în floare, însă nu sunt soiuri renumite. Are bancă populară, cu capital mic. Cooperativa de Consum cu băuturi, şi două localuri, unul crâşmă şi altul dugheană, (boltă) ţinute de 2 Evrei, care speculează. Moşia fostă a lui Cuza-Vodă, a fost luată de nişte Evrei basarabeni de veci, însă mulţumită vrednicului ţăran, fost deputat Th. Creţu a fost luată prin Banca Sătenilor Dorohoi, de veci spre a fi împărţită la ţărani, din 18 sate, având o întindere de peste 2500 h. teren, cu pădure mai mult.

Exploatarea pădurei s'a făcut în chip ne-omenos, însă acum s'a făcut amenajament silvic şi lucrurile se vor îndrepta. Toată această întindere s'a cumpărat pe preţ de 8.5, milioane, faţă de 13.500.000, cât se oferise de nişte interesaţi care, începuse a specula ţărănimea în chip ne-omenos. Vrednicia ţăranului Creţu, a isbutit să-i trântească, aşa că au perdut şi ½ milion. I-a pedepsit D-zeu pentru fapta urâtă şi marşavă pe care voiau s'o facă.

Bibliotecă în sat nu e, însă se citesc cărţi; e şi un frumos monument în amintirea eroilor căzuţi, făcut de un regiment prin subscripţie publică.

Spre Nord de Moşia-Vladnici, e noul sat, Sireţelul la o depărtare de 4 km. de târguşorul Lespezi. A luat fiinţă în anul 1920, în urma priceperei tot a harnicului T. Creţu, care în unire cu ţăranii din 5 sate a cumpărat moşia cu acelaş nume, şi a împărţit-o în loturi de 5—10 hectare, la 800 de locuitori, care în cea mai mare parte s'au şi aşezat cu gospodăriile pe loturi, făcând astfel satul Sireţelul nou, cu poziţie Nord-Est, pe râuşorul cu acelaş nume. In chiar mijlocul satului e casa gospodarului Creţu, care se munceşte acum să facă biserica şi şcoala, pe propria lui cheltuială, fiind om, bine cuprins. Oamenii sunt gospodari, respectuoşi, buni crescători de vite, oi; se ocupă mai mult cu agricultura, zarzavaturi şi produsele le desfac în târguşorul Lespezi. După cum e aşezat satul, promite, un viitor frumos, bine înţeles, în urma muncei depusă de educătorii lor. Portul, obiceiurile, sunt româneşti.

Mai la Nord, peste apa Siretului, într'o înfundătură de dealuri, acoperite cu păduri, ce înconjoară de jur împrejur un sat, cu o poziţie Sud-Vestică, se află frumosul sat, Dolheştii-Mici, sprijinit de satele Dolheştii Mari şi Valea Poenii. Aici, păstoreşte vrednicul şi bătrânul preot, Teodorescu, ajutat de învăţătorii, Manoliu şi Novac. Satul aşezat pe o colină, sub poala pădurilor de jur împrejur, e de o frumuseţe rară. Are şosele bine întreţinute, casele frumoase, încăpătoare şi dranitate toate. Are o biserică veche, o cruce monument în amintirea celor căzuţi în război, şcoli bune, bine îngrijite — deşi local vechi — iar în construcţie acum, locul dăruit fiind şi aici de fruntaşul Creţu. Are bancă populară, cu sediul în Dolheştii-Mari, Societate Cooperativă de Cumpătare, Societate Cooperativă de moară, pe apa Somazului, staţie de cale ferată între Fălticeni şi Dolhoşca, au şi dughene particulare deţinute de Evrei, cari nu fac nici un folos.

Are bibliotecă parohială condusă de părintele şi d-nii Invăţători. Oamenii sunt chipeşi mândri, asemenea femeile şi fetele; nu îmbracă de cât portul naţional şi joacă hora românească, au însă păcatul, că pe lângă, faptele bune, merg la crâşmă, împreună cu bărbaţii. Pentru a alunga acest obicei munceşte părintele şi Invăţătorii, chiar peste puterile lor. Se ocupă cu creşterea vitelor şi cu lucrul în pădure, locurile fiind strâmte pentru cultură.

Cu d-nii, Invăţători nu m'am putut găsi, de cât cu dl Novac, o promoţie tânără, care împărţea un fel de revistă la săteni, trasă de dsa la pastă. Dl Manoliu nu era acasă. Am discutat apoi mult cu părintele mai ales în privinţa religiei, vorbindu-mi de curată şi trainica credinţă a sătenilor săi. Cu dl Novac, m'am întreţinut apoi, mai mult despre credinţele şi datinele poporului român, gustul cititul şi deprinderea de citit a tot ce e bun şi folositor. Mi-au împărtăşit, că a avut mult de furcă, mai ales că, începuse a face ochi şi pe la ţară „Tiribomba şi alte reviste de porcărie". Se ceteşte mult, şi cărţile sunt recomandate de d-lor.

Despărţindu-ne apoi, cu uralele nesfârşite ale mulţimei ce împreună cu conducătorii lor ne-au însoţit pretutindeni am plecat cu o mulţumire mare în suflet, văzând că şi ţăranul începe acum o nouă viaţă, veselă şi ferice nu ca cea de eri tristă şi desgustătoare.

TUDOR IVAN — VLADNICI

Pictorii noştrii

Miţa dela Făgădău
de S. Mützner

Deoarece reproducerea fotografiilor luate cu ocazia vizitei MM. LL. Regele şi Regina Românici în Franţa a fost concesionată exclusiv ziarului nostru, reproducerea acestora de către alte foi este oprită.

„Românii din America"

Conferinţa d-lui Mircea St. Angelescu

In ciclul de conferinţe a Ateneului Român, d-l Mircea Angelescu, fost Consul General în Statele Unite, şi-a desvoltat, recent, conferinţa sa despre „Românii din America".

D-sa ne-a descris pe aceşti pionieri ai muncei, cinstei şi hărniciei româneşti pe plaiurile îndepărtatului Continent, arătând cât de mândru a fost, în toate împrejurările, de colonia românească şi cu câtă satisfacţie şi-a îndeplinit greaua misiune cu care fusese însărcinat.

In ce priveşte numărul românilor din Statele Unite, d-sa îl socoteşte la aprox. 150,000 suflete, răspândiţi în centrele industriale din vre-o 25 State, oraşe, orăşele, ferme, mine şi vre-o 300 ciobani în Montana; în mare majoritate veniţi din Transilvania, Banat, Bucovina şi un număr restrâns din Basarabia. Din vechiul regat, numărul Românilor din Statele Unite nu ar trece de 1000, bine-înţeles fără a socoti pe israeliţi, în număr de aprox. 80.000.

In mase mai compacte, românii sunt răspândiţi în Statele Ohio, Pennsylvania, Michigan, Indiana, Illinois şi Missouri.

Statul Ohio posedă însă cel mai însemnat număr de români, în majoritate lucrători în fabrici. In Cleveland sunt şi restaurante conduse de români, băcănii, brutării, măcelării, croitorii etc.

In acest oraş apar şi trei ziare în limba română: „America" organ al „Uniunei Societăţilor de Cultură", ajutor şi „Foia Poporului" organ oficios al „Uniunei greco-catolice" şi „Carpatina" organ al societăţii române din Cleveland: „Carpatina".

Nu al 4-lea ziar român apare la Youngstown, Ohio, cu titlul „Românul", azi devenit organ al Societăţilor afiliate la „Liga şi Ajutorul".

Toate aceste ziare, ca şi organizaţiile care le susţin, urmăresc scopuri patriotice şi sunt mult cetite de români.

Un tot acelaş lucru se poate spune de un al 5-lea ziar românesc care upare la Detroit, Michigan, sub titlul „Deşteptarea".

Continuând, conferenţiarul, într'o expunere documentată ne-a arătat viaţa familiară, socială şi ocupaţiunile de predilecţie ale românilor din principalele oraşe ale Statelor Unite, înşirând cifre şi nume, foarte interesante.

D-sa enumeră, de asemenea, petrecerile populaţiei româneşti, în sălile proprii ale diferitelor societăţi, cu piese de teatru foarte îngrijite cu decor şi figuraţii, cu muzică şi joc.

Trecând la organizaţiile principale ale românilor din America, d-sa citează: „Uniunea Societăţilor de cultură şi ajutor" înglobând vre-o 82 societăţi, apoi: „Uniunea greco-catolică" cu 15 societăţi şi „Liga şi Ajutorul" cu 14 societăţi. Socialiştii în număr foarte restrâns de 7—800, sunt grupaţi într'o „Federaţie a socialiştilor români din America" cu sediul în Detroit.

Ca încheere, Conferenţiarul citeşte un fragment dintr'un mişcător articol dedicat dinastiei române de un român transilvănean din America şi îşi exprimă regretul de a fi părăsit populaţia românească de acolo, unde a simţit adesea momente de adevărată înălţare sufletească.

Conferinţa a fost urmărită cu multă atenţie, de un public foarte numeros.

Ar fi de dorit ca şi societăţile culturale din Ardeal, ai căror membri au rude peste ocean, în Statele Unite, să invite pe conferenţiar să ţină aceasta conferinţă, şi în oraşele Transilvaniei, dată fiind deosebita ei însemnătate.

T. G. S.

Cercetăşeşti

O pagină din viaţa cercetaşului

O mare întrebare se pune: când se va scrie această pagină şi ce cuprins va avea. Da e o întrebare şi răspunsul se va da cât mai târziu. Desigur că pagina care va cuprinde momentul însemnat va fi scrisă ca să rămână, nu numai pe hârtie, ci, în conştiinţa elevului care devine cercetaş.

Cercetăşia este o şcoală de conştiinţă. Cercetaşul în cadrul celor 12 legi ale lui poate să ducă o viaţă foarte mulţumitoare şi sufletească. Se poate spune chiar, că un cercetaş se apropie prin vieţuirea legilor lui de o perfecţiune înaltă sufletească, morală, inteletuală, ajunge să se simtă tot mai aproape de o fiinţă perfectă până ce atinge şi simte şi idea perfecţiunii omeneşti pentru a cunoşte apoi ideea dumnezeirii.

E o cale dintre cele mai frumoase cele mai sublime, calea care ne conduce la o viaţă superioară. Şi viaţa cercetaşului, care caută să fie voios şi plin de însufleţire în ori-ce moment al vieţii sale, care caută să facă în fiecare zi o faptă bune ori-cât de neînsemnată ar fi ea, care este ascultător şi econom, respectă bunul şi munca şi părerile altora, este curat în gând în vorbe şi în fapte şi ce este mai mult el şi ia răspunderea faptelor sale, vedeţi calea acestui cercetaş este calea binelui şi a curăţeniei sufleteşti, acest băiat, care nicio-dată nu uită că în el este ceva supra omenesc, merge sigur pe calea frumoasă şi înălţătoare a unei vieţi superioare.

Cercetaşul are un mijloc foarte preţios prin care el se examinează, se instrueşte, se mustră; are un prieten care ascultă şi păstrează şi cele mai ascunse taine ale sufletului său. Este un carnet făurit de el însuş, legat de el şi pe care-l poartă în totdeauna cu sine şi nu uită ca să-i spună tot ceace vede, ce observă fie la el, fie la alţii. Observaţiile, dojenile sau constatările bune vor umplea multe pagini cari cetite cât de des şi scriind altele nouă, aproape văzând cu ochii se desvoltă, se întăreşte şi creşte în valoare morală. Carnetul este oglinda cea mai sinceră dacă te destăinueşti cum cere legea: curat în gând, în vorbe şi în fapte.

In această revistă în care şi pentru tineri este loc deschis se vor mai spune multe de toate despre mijloacele practice prin cari un cercetaş ajunge să scrie pagina vieţei sale.

Fiecare cercetaş curat în gând, sincer, a putut să simtă farmecul ce-l va avea pagina vieţii lui, când îşi va fi scris pagina primelor clipe cercetăşeşti: momentul când a luat hotărârea să devină cu timpul cercetaş şi momentul când şi în faţa altora face promisiune că va trăi în spiritul legii sale.

Da, primele momente sunt de o seninătate şi o vioiciune extraordinară. De atunci simte că este altul şi zi de zi se schimbă, silindu-se să fie după sfaturile comandanţilor lui cari trebue să fie modelul viu al fiecărui cercetaş.

Şi vedeţi băieţi, poate că v'ar plăcea să ştiţi ce s'ar scrie în pagina vieţii. Dar mai stăi. Incearcă să poţi scrie cu vrednicie pagina primelor tale momente din viaţa cercetăşească. Silinţa, cinstea şi dragostea de oameni, faptele tale bune şi gândurile curate toate îţi vor fi într'ajutor ca înainte de a începe viaţa cea mare să poţi scrie pagina vieţii tale tinereşti plină de farmec, de foc şi de viaţă.

AT. POPA, cercetaş

N. B. Pentru cine se interesează se dau desluşiri binevoitoare la redacţia revistei.

DIN BĂLŢI (BASARABIA)

Incă din 1919 se vorbea în oraşul nostru Bălţi despre înfiinţarea unei universităţi, populare, însă, din diferite motive nu s'a putut realizp această frumoasă iniţiativă.

Odată cu venirea în capul administraţiei Judeţului Bălţi a dlui prefect E. Cateli, un om cu greutate socială, şi fost ofiţer de stat major în armata rusă, ce a luat parte pe frontul român, chestiunea înfiinţării unei Universităţi populare la Bălţi, a fost luată în discuţie cu mai multă seriozitate şi un comitet cu studierea acestei probleme s'a şi constituit.

D-l Traian Cristescu, publicist din localitate a şi fost însărcinat de către dl prefect Catel a întocmi programul de urmat.

C. U.

Lumina Lunei

Avem şi noi un satelit credincios, care pe cât se pare de simplu pe atât e de complicat. Mersul timpului îl regulează Luna prin fazele ei, adecă schimbările prin cari trece. Fiindcă ea îşi face drumul în jurul Pământului în 29 de zile, de aceea s'a luat ca un interval de timp e lună, adecă timpul ce trece dela Luna nouă până la Luna nouă.

La calendare si acum ca şi mai de mult Luna o reprezintă prin cere în care se desemnează figura feţei unui om în mod foarte primitiv. Nu e nimic în contra, e obiceiu vechiu. Puţină importanţă are, şi şi aceasta e numai istorică. Inainte de a se întrebuinţa luneta (ochianul) luna a fost cercetată şi văzută numai cu ochii nearmaţi după cum şi azi o vede ori cine în serile senine.

Cu ochii liberi pe Lună se văd anumite pete mai mari şi mai mici şi aranjate, numai într'un fel, astfel că la fiecare perioadă poziţia petelor e aceeaşi. Fiindcă însă mintea omenească cere explicarea celei ce vede, şi fiindcă Arabii, Egyptenii zeificau corpurile cereşti, pentru aceea şi în Lună au văzut figura unui zeu care se uită la oameni, ca să le primească rugămintele. Şi deoarece Luna nu luminează aşa cu putere ca Soarele, pentru aceea, figura zeului nu este înconjurată cu raze ca a Soarelui. Astrologii vechi din faţa zeului care se uită prin Lună explicau multe lucruri, mai bine zis profeţeau acelora cari voiau să ştie unele sau altele despre viitorul lor sau acelui născut în ziua aceea. Desemnul şi imaginaţia aceasta a Lunei împreună cu datele calendaristice au trecut şi la Romani de acolo la Creştini şi a rămas până azi tot aşa ca atunci. Calendarul Iulian a fost socotit şi aranjat la a. 46 d. Chr. de astronomul Alexandrinian Sosygenes, iar cel Gregorian de Regiomontanus.

Cu anul 1610 însă concepţia aceasta despre configurnţia Lunei s'a schimbat. Galilei a fost primul care a îndreptat luneta spre cer şi a văzut lucruri minunate. Referitor la Lună a văzut că petele acestea sunt mari şi sunt multe; le-a considerat de mări şi dealuri mari. Mai târziu însă s'a cercetat şi observat multe fenomene din cari s'a dedus că Luna nu are apă, deci nici aer şi aşa nici mări nu pot fi pe acolo. Dealurile sunt mari şi considerabile şi foarte caracteristice: anume fiecare are crater mai mare sau mai mic cu margini ascuţite şi înalte. Munţii aceştia ajung şi până la înălţimea de 7000 metri ce s'a socotit după umbra ce o aruncă, care se poate calcula cu o preciziune destul de mare.

Aşa că după aceste descoperiri în Lună nu mai este omul din credinţa poporului, care duce lemne în spate, nici ţiganul cu paiele, cu atât mai vârtos nu prezintă de fel faţa unui om cum se desemnează prin calendare. Natural că depinde, dela fantazia fiecăruia ce vrea să vadă în Lună. Fantazia însă de regulă nu este realitate.

Din închipuirea unei fiinţe în Lună, au urmat apoi diferite credinţe deşarte. Au atribuit fiinţei aceleia care constă din trup nevăzut şi din corp văzut, puteri supranaturale prin cari se poate amesteca în afacerile oamenilor. Aşa se crede şi despre caracterul unui om ca ar depinde dela perioada (faza) Lunei în care s'a născut. Tot aşa şi cu moartea. De moare pe sfârşitul lunei nu e semn bun. Apoi la sămănătură face foarte mult. Nu e tot una dacă se samănă pe lună nouă şi lună plină. Nu e bine să tai lemn pe lună nouă fiindcă putrezeşte mai iute şi alte multe încă. Se ştie însă că la baza oricărei superstiţii, trebuie să fie şi ceva bază reală pe care neînţelegând-o explică altcum fenomenul. E fapt constatat că lumina Lunei are puţină influenţă asupra plantelor. Anume ajută plantelor cari n'au verdeaţă în de-ajuns. Plantele îşi primesc verdeaţa prin acţiunea chimică a luminei solare, frunzele nu vor fi verzi ci albe-gălbui. Dovadă plantele cari răsar într'o pivniţă întunecoasă. Dacă aceste plante le punem noaptea la lumina Lunei, ele îşi reprimesc verdeaţa. Atâta tot. Altă influenţă nu s'a putut constata. Poate că pe aceasta s'ar baza şi credinţa poporului în ce priveşte sămănăturile. Sunt cu considerare la aceea — fără să-şi dea seama — că plantele cari răsar şi noaptea şi în timpul nopţei să fie luminate, să se întărească. Ei însă acest fapt îl atribuie puterii active a fiinţei supranaturale din Lună.

S'a spus şi aceea, că lumina Lunei nu încălzeşte ci din contră chiar răceşte mai mult aerul; şi credinţa aceasta este greşită. Anume se ştie, că Luna nu are lumină proprie ci o împrumută dela Soare, pe care ni-o trimite şi nouă. Lumina aceasta natural trebuie să fie mai slabă decât cea originală. Pe lângă aceea suprafaţa Lunei fiind foarte mică (de 50 de ori mai mică decât a Pământului) este clar că de pe suprafaţa mai mică vine mai puţină lumină decât de pe una mai mare şi mai ales dacă acea puţină lumină se împrăştie pe o suprafaţă destul de mare. Astfel deci, lumina Lunei la tot cazul trebuie să fie cu mult mai slabă decât a Soarelui. Ea nu încălzeşte, dar nici nu răceşte. Ştim bine, când cerul e senin noaptea este mai rece decât când cerul e noros, fiindcă căldura primită în cursul zilei trece fără piedecă, până când pe timp noros, norii opresc dispariţia căldurii deci e mai cald, aerul nu răceşte aşa iute. S'a aflat din contra, că Luna încălzeşte puţin noi însă nu putem simţi. Aparatele termoelectrice o simt şi se poate chiar măsura.

Se mai crede că Luna, respective lumina ei influenţează mersul vremii. Nu, şi iată pentru ce. Luna dela noi este la o depărtare mijlocie de 384454 km. Ştim şi aceea că Luna, nu lumina ei, produce mareele sau fluxul şi refluxul mării.

Flux şi reflux produce şi în aer, prin care natural s'ar schimba şi apăsarea aerului peste întreagă suprafaţa Pământului. Unde este flux presiunea ar trebui să fie mai mare iar unde este reflux mai mică. Prin observaţii s'a aflat urma acestor maree în atmosferă, dar schimbarea presiunei este atât de mică încât nu este o mărime de care ar ţinea cont meteorologia.

Vara de multe ori am auzit că de nu plouă la începutul Lunei nouă; nu va ploua toată luna. S'a întimplat însă şi acea că deja la săptămâna a plouat câte-va zile deârândul, iar altă dată n'a plouat luni de-arândul fără, să ţină socoteală seceta de faza Lunei.

E adevărată însă credinţa poporelor de pe lângă mare că peştele la lumina Lunei se strică mai iute. Ei nici un mănâncă peşte prins la lumina Lunei, ţi crede de înveninaţi. Poate că baza acestei credinţe, ar fi împrejurarea că în regiunile tropice sunt şi peşti veninoşi cu greu de recunoscut. Dar mai este ceva. Un chimist african, Bryant, a dat atenţie locuitorilor de pe lângă mare credinţei acesteia şi a început a face cercetări referitor la influenţa luminei Lunei asupra peştilor. Cercetările lui au adus un rezultat favorabil dovedind că într'adevăr credinţa este intemeiată. Peştele se strică şi la lumina Lunei şi aceasta pentru aceea pentrucă lumina Soarelui este frântă numai de straturile din atmosferă, iar lumina Lunei este şi reflectată. Lumina lunei prin refacţie şi reflecţie se polarizează şi acestui fapt se atribuie stricarea cărnii. El a făcut experienţa expunând la lumina de 200 lumini normale a lampei Osram polaritată cu oglinzi de sticlă şi argint carne de peşte; acelaş lucru s'a făcut şi cu lumină nepolarizată. Concluzia a fost că, carnea expusă luminei polarizate s'a stricat cu mult mai iute decât carnea expusă la lumina nepolarizată. O dovadă escelentă de simţul realităţii moştenit de veacuri în popor, dar pe care el (poporul) nu-l cunoaşte.

Dace s'ar cerceta mai de aproape şi alte credinţe din popor în ce priveşte influenţa luminei Lunei asupra lunii pământeşti de multe-ori am ajunge să dăm înţelesul credinţei, nu chiar în felul poporal ci cu caracter ştiinţific. Poporul la aparenţă nu simte nevoia altor cunoştiinţe el se împacă cu acele pe cari le are; dar nu s'ar supăra dacă ar şti să cunoască ce este în jurul său, în aşa fel ca şi el să poată ajunge la lămurirea multor superstiţii cari-l încunjoară.

Prof. AL. POPA

SEPARATORI DE LAPTE

Cea mai bună **valorizare a laptelui** e garantată de separatorii noştri de lapte!

Prelucrarea laptelui e cel mai bun **izvor de câştig al ţăranului!**

fabricaţiune de prima calitate, pentru 40—600 litri producţiune orală, de acţionat cu mâna sau cu forţă motorică mecanică.

Putinee de unt orice executare

Malaxoare de unt

Lactoden-densimetre şi termometre

Căni pentru transportul laptelui

furnizăm promt din deposit. Oferte şi prospecte gratuit!

Departamentul Maşinelor
al reun. agr. s. a.
Centrala: **SIBIU, Strada Sărei No. 22**
Sucursale: **TÂRGUL-MUREŞ**, Piaţa Mihaiu Viteazul
SIGHIŞOARA, Strada Baier No. 47.
MEDIAŞ, Piaţa Cazarmei No. 15.

CRONICA BUCUREŞTEANĂ

In preajma sfintelor sărbători ale Paştilor, Societatea studenţilor în teologie a dat un reuşit concert, în biserica Sf. Spiridon, sub patronajul I. P. S. S. Mitropolitul Primat, în ziua de Duminecă 20 Aprilie, d. a. Corul, sub iscusita conducere a dlui Nicolae Lungu, student şi elev în al IV-lea an la Conservator, s'a arătat foarte bine pregătit executând bucăţi muzicale din Kreutzer, care au impresionat pe ascultători prin nuanţele şi muzicalitatea lor, în special bucata; „Tie se cuvine cântare".

În afară de concert, părintele Gala Galaction a ţinut o predică despre: „Nevoile ziilei", stăruind asupra nevoii de a se da o deosebită îngrijire învăţământului religios în şcolile noastre.

*

Soc. culturală „Zorile" a ţinut Duminecă 20 Aprilie, d. a., în sala liceului „Lazăr" o şezătoare culturală, când d. inginer Manoilescu, care a prezidat această şezătoare, a ţinut cuvântarea de deschidere. A urmat apoi un bogat program de producţiuni artistice şi muzicale, iar la urmă d. V. Gudu, a făcut experienţe ştiinţifice aplicate asupra invenţiei sale „Hidropendulul" (ceasornicul montat cu apă).

*

Mişcarea creştină din Capitală a fost însufleţită prin vizita pe care a făcut-o d. Dr. John R. Mott, preşedintele „Federaţiei mondiale a asociaţiilor creştine studenţeşti", şi director al comitetului internaţional al „Alianţei mondiale a asociaţiilor creştine de tineri" (S. M. C. A.), societate care numără peste 2 milioane de membrii peste tot pământul.

Pe lângă întrevederea pe care dsa a avut-o cu I. P. S. S. Mitropolitul Primat şi cu alte persoane de seamă dela noi, a mai ţinut două conferinţe publice la fondaţia Carol, Marţi 22 Aprilie, una la 11 dim. în special pentru studenţi, când a vorbit despre „Atrofia vieţii spirituale", iar a doua, la ora 6 d. a., când a vorbit despre: „Importanţa mişcării mondiale a asociaţiilor creştine de tineri".

*

„Asociaţia Cercului de gospodine", de sub prezidenţia de onoare a M. S. Regina, o societate care lucrează cu multă hărnicie pentru ridicarea morală, culturală şi economică a ţărănimei, a organizat pentru zilele de 20 Aprilie — 8 Mai la „Casa Şcoalelor" o expoziţie de industrie casnică, cu produse din atelierele sale (ţesături de bumbac şi mătase, lingerie de corp şi de masă, asortiment de prosoape ş. a.).

*

Societatea „Liga Ghiocei", care se ocupă cu răspândirea lucrului manual în şcolile primare, depunând o laudabilă activitate pe acest tărâm, a organizat o expoziţie şcolară de lucru manual, la Bucureşti, între 1—15 Mai.

Comitetul acestei societăţi a făcut un călduros apel către dnii învăţători ca să trimeată la sediul societăţii (Şos. Filantropia Nr. 39. Bucureşti) obiectele ce trebuie să fie expuse însoţite de un inventar, în dublu exemplar, cu numele copilului, vârsta, clasa, preţul obiectului şi numele învăţătorului care a predat lucrul manual. De asemenea, se va pune la fiecare obiect o etichetă unde se va scrie şcoala (comuna, judeţul), numele copilului şi preţul obiectului.

Urăm acestei expoziţii tot succesul pe care îl merită neobosita muncă depusă pe tărâmul muncii manuale în şcoli.

TR. G. STOEHESCU

SCRISORI DELA ORAŞE

DIN SATU-MARE

In 18 l. c. s'a sărbătorit în mod vrednic aniversarea liberării oraşului Satu Mare de sub teroarea bolşevică şi apoi al alipirei oraşului Satu-Mare la Patria Mamă.

Sunt cinci ani de când dorul românilor de a se vedea liberaţi de sub jugul duşman a fost dus la împlinire. La serbarea aniversării acestui evenment a luat parte şi d-l Ministru general Moşoiu, comandantul trupelor liberatoare.

D-l Ministru a fost primit la gară de autorităţi şi de şcoli. La orele 10 s'a ţinut un Te Deum în biserica românească greco catolică la care au asistat d-l Ministru, autorităţile, cercetaşii şi public mare. Serviciul religios a fost celebrat de părintele Ioan Costin, încărunţitul luptător asistat de Cl. D. Dr. Lucaciu şi pr. V. Hermau. După serviciul religios a fost o recepţie în sala mare a Casii Culturale (Casina). Dejunul a fost oferit de Primăria oraşului. Au ţinut vorbiri: D-l ministru, Dr. I. C. Barbul, preşedintele Cercului cultural, Dr. E. Seleş şi păr. I. Costin. In orele de după masă, a fost şedinţă festivă în sala teatrului orăşenesc unde au vorbit Dr. I. C. Barbul, după dinsul primarul oraşului Dl Augustin Ferenţi a espus intimplările din ziua memorabilă când a intrat armata Română în oraşul Satu-mare. A urmat apoi Dl ministru: General Traian Moşoiu. Cântările au fost executate de elevii Liceului „Michail Eminescu" sub conducerea profesorului de muzică I. Demian şi elevii dela Şcoala Normală de Băeţi sub conducerea profesorului de Muzică I. Popa. Seara a fost banchet în sala mare a Hotelului Dacia la care a participat lume multă. La orele 23 şi 30 Dl ministru a părăsit oraşul plecând spre Oradea-Mare.

— In 22 Aprilie cu solemnitate deosebită s'a primit depunerea jurământului recruţilor. In piaţa mare, în faţa unui public ales, preoţii diferitelor confesiuni s'au părăndat primind fiecare jurământul tinerilor confesiunei respective.

Serbarea a fost presidiată de Dl general Gorsky. Au fost de faţă ataşaţi militari dela Legaţiile Angliei şi Statelor Unite A. de N.

La oarele 13 s'a oferit un banchet. Primul toast l'a ţinut Dl general Gorsky pentru familia Domnitoare. Musica şi publicul în picioare a cântat imnul regal. Apoi au fost salutaţi Domnii Coloneli ataşaţi militari. Muzica a cântat Imnul englez şi cel American. Dl colonel Foy urmat de Dl Lt. Col Butler au mulţămit de primirea cordială care li-se face.

Pe urmă păr. Dr. Epaminonda Lucaciu, salută în limba engleză puterile pe cari le reprezintă domnii Ataşaţi. După această vorbire Dnii Ataşaţi au venit la părintele Dr. E. Lucaciu, mulţumindu-i în calde cuvinte şi prin strângere de mână pentru salutul rostit.

Seara a fost concert în Teatrul Orăşenesc.

Aşa s'a terminat serbarea frumoasă din 22 Aprilie. E. U.

DIN ŞEITIN
JUDEŢUL ARAD

In ziua de 29 Aprilie (a treia zi de Paşti) 1924, cercul cultural III. Nădlac a ţinut şedinţă în comuna Şeitin.

Fiind poporul înainte vestit a venit la biserică, unde s'a celebrat Chemarea Duhului sfânt, iar de aici la conferinţă. Răspunsurile le-au dat elevii de cl. V—VI sub conducerea înv. dir. Uroş Pintea.

Dela biserică au trecut cu toţii la şcoală, unde s'a ţinut şedinţa intimă. Preşedintele acestui cerc cultural Dl George Petroviciu deschizând şedinţa, dă cuvânt înv. dir. Uroş Pintea, care îşi desvoltă lucrarea despre: „Şcoala activă". Face comparaţie între şcoala activă şi şcoala muncii. Este pentru şcoala activă integrală, care îşi pune un scop mai îndepartat, cu orizonturi mai largi, formarea de personalităţi, cari să devină active atât în lumea materială, cât şi în cea spirituală. A fost ascultat cu foarte mare interes.

Acestei lucrări i-a urmat prelegerea înv. Ignaţie Raica cu cl. IV. despre: Fracţiunile ordinare, carele a facut aplicarea celor desvoltate de înv. dir. U. Pintea în lucrarea: Şcoala activă.

La orele 4 p. m. s'a început şedinţa publică la carea au luat parte toţi învăţătorii cercului, preoţimea locală, toată inteligenţa, studenţimea, elevii tuturor şcoalelor şi un număr foarte însemnat de ţărani şi ţărance.

Această şedinţă s'a început cu „Imnul naţional român" cântat în duet de cl. V—VI după care preziudentul George Petroviciu salută pe cei prezenţi. Mulţumeşte d-lui subrevizor Dimitrie Micu şi învăţătorilor din loc pentru sarguinţa pusă pentru reuşita acestei şedinţe. Raspunde în cuvinte foarte potrivite d-l subrevizor D. Micu, scoate în relief munca titanică a învăţătorului român şi îndeosebi a acelor din loc întru educarea şi luminarea tinerelor vlastare ale poporului nostru.

După acestea a urmat concertul (producţia) elevilor tuturor şcoalelor de stat. Elevii de cl. V—VI de sub conducerea înv. dir. Uroş Pintea au predat dialogul: „Pocaiţii" carele a fost foarte instructiv, îndemnându-se poporul să ţină cu ţărie la legea strămoşească şi să nu se ia după cei ce voiesc a face desbinare între noi. S'a jucat comedioara: Portul românesc şi s'a declamat poezia: Mihai Viteazul şi călăul. Au cântat în duet: Cântec de leagăn, Dor de sat, Du-te iarnă, Ştiţi pe cine preţuesc?

Clasa a IV. de sub-conducerea înv. Ignaţie Raica a jucat comedioarele: Despre lăcomie şi Limba românească. A cantat: Mi-e dor, Hora Daciei, a Severinului şi Doina. Elevii claselor inferioare de sub cond. înv.: Mărioara Savu şi Vasilie Ardelene au predat foarte drăguţ: Copilul mic, Copiii buni, Păpuşa, Sfatul memei, Copilul năcăjit, Şcolariţa bună şi Scrisoare dela miliţie.

La fine un grup de fetiţe a delectat publicul cu dansuri naţionale.

Ca de încheiare dl subrevizor Dimitrie Micu mulţumeşte publicului pentru interesul arătat faţă de această şedinţă prezentându-se în un aşa număr impozant, mulţumeşte învăţătorilor locali pentru truda depusă întru reuşita acestei şedinţe publice, care numai spre lală le poate fi, îi îndeamnă să munciască tot aşa, spre mulţumirea lor sufletească şi a întregului popor; iar elevilor de cl. V—VI le spune, că foarte potrivită a fost cântarea: „Râde inima în mine când văd flori, când văd albine cu purtarea lor bună, tot la fel râde inima şi în D-sa, când vede şcolari buni, cari învaţă bine. Le zice mai departe să se poarte tot aşa şi după ce vor termina şcoala, şi în toată viaţa lor, că numai atunci vor fi folositori ţării şi neamului. Cu aceasta şedinţa s'a încheiat.

UN ÎNVĂŢĂTOR

Scrisoare din Detroit Mich (America)

— Dela redactorul nostru —

10 Aprilie 1924.

După cum aflăm din scrisorile unora şi altora, o mulţime de oameni se pregătesc să vie la America. De bună seamă dânşii voesc să-şi încerce norocul.

Ca să încerci norocul într'o ţară străină şi atât de îndepărtată ca America, nu e o glumă ci un lucru foarte serios, şi nici cât de puţin avantajos pentru oameni cu poziţii ori şi numai diplome stabilite din ţară. In America nu sunt poziţii pentru străinii de nici un soiu, în nici un oficiu şi în nici o întreprindere. Dorul poziţiilor de cancelarie îl duc chiar şi cei din America, cari ştiu bine vorbi şi scrie nu numai româneşte ci şi englezeşte, şi unii şi în alte limbi.

Şi mai cu seamă în timpul de faţă şi încă un an sau doi, de aci înainte, în America nu este lucru de nici un soiu din de-ajuns. Partea cea mai mare a muncitorilor lucrează numai timpul de jumătate. Plăţile au scăzut, aşa că astăzi un meseriaş bun abia câştigă 4—6 dolari, iar un muncitor de fabrică între 3—4 la zi. Sâmbăta şi Duminecа foarte puţin se lucrează. Să socotim acum că mulţimea lucrătorilor lucrează numai 3 şi 4 zile la săptămână, iată că bietul muncitor la muncă grea şi istovitoare câştigă între 9 şi 16 dolari la săptămână. Costul şi cuarterul la săptămână se plăteşte între 10 şi 15 dolari. Şi iată că banii cei mulţi numai pe trai se ajung.

A căpăta lucru prin fabrici e foarte greu în timpul de faţă nu numai pentru cei ce nu ştiu englezeşte ci chiar şi pentru cei cari ştiu şi lucra şi vorbi englezeşte. Şi apoi încă una: Ştim cât de dragi sunt azi străinii Americanilor, încât au ajuns până acolo să facă legi ca să nu poată veni înlăuntrul ţării. Pe străzi, pe la oficii şi alte locuri, sunt foarte urâţi acei cari nu ştiu englezeşte şi numai cu greu suferiţi.

De aceea, oamenii din ţară, să-şi vadă mai bine de norocul lor de acolo, aşa mie şi subţirel cum e, că în America nici atâta nu vor putea face.

Un administrator cinstit

Primim următoarea scrisoare, căreia îi facem loc cu plăcere:

Către „Cultura Poporului" Cluj.

Ţie gazetă dreaptă şi conştientă menită să armonizezi clasele sociale, îţi scriu din ţara plăeşilor lui Ştefan cel Mare, sau Dulcea Bucovină, cântată atât de mult de V. Alexandri, cântătorul gintei latine, sau mai bine zis adevăratul bard naţional şi pentrucă tu gazetă sfântă întruchipezi tot ce este mai nobil şi ai isvorît din cel mai curat gând românesc ne adresăm ţie având ferma convingere că cele scrise de noi îşi vor găsi ecoul dorit în coloanele tale.

Iată despre ce este vorba:

Ne facem o mare datorie, să aducem la cunoştinţa întregei lumi, despre persoana d-lui administrator Antimovici, şeful Ocolului Silvic Vicov de Sus, jud. Rădăuţi.

Această persoană, credem, trebue să fie cunoscuta şi de cei mari şi de cei mici servind ca pildă şi altora.

Deşi tinăr acest brav om este un adevărat părinte.

Cu fiecare nepărtinitor şi drept, mereu neobosit, ia parte la şedinţele comunale, unde este şi membru în comitetul comunal şi unde cuvântul său este întotdeauna folositor.

Ajută pe cei săraci cu ce îi este posibil, nepermiţând celor cu dare de mână, să treacă peste îngrădirile legei.

Când i-se solicită vre-un ajutor îl dă fără şovăială. Se transportă fără multă greutate, la locuinţa locuitorului să poată stabili, dacă cererea este dreaptă şi să se convingă personal dacă locuitorului îi este necesar lemnul cerut pentru clădirea casei spre a nu păgubi Fondul Regionar Bisericesc.

Departe de luxul saloanelor, trăeşte în mijlocul brazilor, ascultând concertul păsărilor. Căci deşi ar avea dreptul la o viaţă care tinereţea i-ar permite-o, totuşi renunţă din modestie primind în schimb să-şi facă slujba unde statul a aşezat spre binele ţării şi al celor ce îi înconjoară.

Cu astfel de stâlp aşezat în inima jud. Rădăuţi. Fondul bisericesc se poate mândri dar mai mult rădăucenii.

Scriu aceste rânduri neavând interesul de a aduce elogii d-lui administrator Antimovici, dar îl dăm ca pildă şi altora, iar noi gospodarii din jud. Rădăuţi îl păstrăm ca o icoană vie. Dee Domnul Sfânt ca ţara noastră să numere tot mai mulţi fii ca d-l administrator Antimovici.

Cu plecăciune

SILE GEORGESCU com. Vicov de Sus, jud. Rădăuţi Bucovina

Dispar revistele literare

Iată o chestiune de mare importantă pentru noi şi de care este strâns legată şi cultura masselor poporului nostru: dispariţia revistelor literare.

De la război, chestiunea materială (bănească) a început să preocupe pe toţi — şi aceasta poate din cauza timpului — încât revistele literare au rămas cercetate numai de puţine persoane — în raport cu populaţia ţării — cari îi dau atenţia ce cu drept se cuvine.

In schimb revistele pornografice inundă pe zi ce trece, librăriile, chioşcurile şi ori-ce alt debuşeu (loc) de vânzarea ziarelor; iar publicul inconştient de răul sufletesc pe care îl fac aceste publicaţii, le cumpără şi le citeşte cu toată plăcerea fiindcă îi **„disirează."**

Aceste reviste au început — ca culme — să fie citite nu numai de persoane mai vârstnice, ci şi de copilaşi de prin clasele primare, lucru ce nu l-aşi fi crezut când mai zilele trecute mă aflam într'o tutungerie. La un moment dat întră un copilaş — să tot fi avut 9—11 ani. Stă câtva timp fără să întrebe ce doreşte şi-şi plimbă ochii pe tejghéana tutungeriei — unde erau înşirate toate publicaţiile pe care le avea — şi pune mâna pe... **Tiribomba.** Copilul satisfăcut că şi-a găsit publicaţia ce-o căuta achită şi plecă. Poate nici dumneavoastră iubiţi cetitori nu a-ţi fi crezut, dupa cum nici eu nu am crezut până ce nu am văzut.

Şi când am sta şi am judeca vom vedea că nu este copilul de vină ci părinţii cari îi permit să citească aceste publicaţii, în loc să-i hrănească sufletul cu publicaţii pentru vârsta şi cunoştinţele lui. Dar despre aceasta voi vorbi într'un articol viitor.

*

După o statistică literară făcută recent s'a găsit că în ţara noastră apar 430 reviste din care numai **43** sunt literare. Patru zeci şi trei reviste literare la o populaţie de peste 17 milioane locuitori, ar veni o publicaţie la 400.000. Deci vedem că sunt foarte puţine publicaţii literare şi cu toate acestea sunt persoane cari îţi spun „că sunt multe publicaţii literare" sau „că sunt ocupaţi cu citirea revistelor streine şi deci nu le permite timpul să citească şi pe cele din ţară." Vă miră, cred, dar e ceva foarte adevărat şi de aci, publicaţiile literare cari contribue la cultura poporului prin publicarea articolelor folositoare, publicaţiile literare zic, dispar necercetate prin vitrinele prafuite ale librăriilor sau chioşcurilor de ziare.

Când pe când le vedem că apar la epoce, sau că-şi întrerup apariţia şi termin prin a nu mai apare şi aceasta numai din lipsă de concurs şi atenţie, care ar trebui ca publicul să le dea, încurajând aceste publicaţii care — după cum spusei mai sus — sunt foarte folositoare şi aşa stând lucrurile, literatura la noi e în progres? Eu cred că nu. Literatura a ajuns ceva banal şi este rău. Ar trebui ca să dăm o mai mare atenţie acestor publicaţii cari nu apar cu intenţia de câştig, ci cu un scop frumos şi înălţător: acela de a răspândi cultura în popor, un lucru de mare importanţă azi, când mai peste tot locul i se simte lipsa.

Daţi-le tot concursul, căci dându-le concursul necondiţionat contribuiţi cu propriile D-voastre puteri la răspândirea culturii în toate păturile sociale.

Se vor înfăptui oare aceste lucruri?

Eu cred că se vor mai găsii oameni cari mă vor înţelege.

Craiova. I. TONY

Redacţionale. Rugăm ca din fiecare comună unde s'a ridicat mónument în amintirea eroilor căzuţi pentru întregirea neamului românesc, să ni se trimită câte o fotografie a monumentului, dimpreună cu câteva date pentru a fi publicate în foae.

De asemenea de câteori ni se trimite câte o dare de seamă despre sfinţirea unei biserici să se alăture şi fotografia cu biserica.

Nu mai există boală de porci, epidemie şi bolile de gură!

Dacă fiecare gospodar îşi va îngriji regulat vitele sale cu sarea antiseptică nutrifoare

„DESINFECTOR"

a primmedicului veterinar dr. DÁVID ELEMÉR, care este concesionată prin lege şi cu folosirea acestuia fiecare gospodar îşi poate asigura o prăsire de porci sănătoasă, bine mâncătoae şi bine desvoltată, mai iute îngrăşătoare şi bine mâncăcioasă

Un pachet de un sfert de kgr împreună cu instrucţie asupra modului de întrebuinţare, costă 20 lei. Pentru comercianţi şi cooperative în pachete de 20 bucăţi a un sfert de kgr. trimite contra sumei de lei 300, trimişi înainte sau 310 lei cu rambure în toată ţara. Reprezentantul nostru general pentru toată România: firma

SOÓS & COMP.

T.-MUREŞ, Str. Principesa M. 2

La comenzi rugăm a indica punctuos adresa exactă (judeţul poşta ultimă)

Interesul fiecărui gospodar este ca în fie. care com., cooperativelor şi comercianţilor să comunice această publicaţie şi să vindă în prăvălii lor aceste materii de apărare

Săptămâna

LA PIATRA LIBERTĂŢII

Joi, în 15 şi Vineri în 16 Maiu vor fi mari serbări la Blaj. Atunci se împlinesc 76 de ani dela marea adunare din 15 Maiu 1848.

Mii de români, adunaţi din toate unghiurile ţării se vor închina umbrelor măreţe de-acum şaptezeci şi şeasă de ani.

La umbra pietrii sfinte a libertăţii se vor rosti cuvântări frumoase de preamărire a celor 40 mii de Români, cari în 15 Maiu 1848 s'au adunat pe Câmpia Libertăţii, ca să zdrobească greiele cătuşe ce le-a purtat poporul românesc veacuri de-arândul.

Câmpia libertăţii va răsuna de glasurile mulţimei, ca şi acum şaptezeci şi şeasă de ani şi inimile vor bate cu aceeaş putere în mii de piepturi româneşti.

*

A fost un gând fericit acela de-a duce în ziua de 15 Mai câteva mii de copii la Blaj. In ziua aceasta sfântă se fac acolo rugăciuni multe pentru fericirea neamului românesc de pretutindeni.

Dar, cum spune prorocul David: rugăciunea trebue să iese din buze curate. Sunt oare curate buzele noastre, ale oamenilor în vârstă?

O, nu ştim! Le-a spurcat poate duhul neînţelegerii, al vrajbei şi al urei, care ne stăpâneşte chiar şi la umbra pietrii sfinte a libertăţii.

Sunt curate însă buzele copiilor şi Dumnezeu de dragul lor, uitând răutatea noastră, a oamenilor vrâstnici, îşi va face milă de neamul românesc. Piatra libertăţii s'ar sfărâma poate şi acum, dacă n'ar fi acolo sufletele curate ale copiilor. Aşa însă, va străluci şi pe mai departe în toată măreţia ei şi va rămânea ca o strajă în Câmpia Libertăţii şi ca o chezăşuială a viitorului ţării, viitor aşezat în mâinile oamenilor cu suflet curat, ai zilelor de mâne.

Elevi români în Polonia. Cincizeci de elevi ai liceului „Spiru Haret" din Bucureşti au călătorit în Polonia. Pretutindeni li-s'a făcut o primire călduroasă. Aşa la Lodz au fost întâmpinaţi de inspectorul şcolar Bzoski, care a rostit o foarte frumoasă cuvântare în cinstea lor. Elevii au vizitat toate şcoalele din oraş.

Prietenii noştri. In toate oraşele şi târguşoarele din România vrem să avem prieteni. Aceşti prieteni grupaţi în jurul mişcării noastre culturale, vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mişcarea culturală, artistică, economică şi industrială din localitatea în care trăesc. Ştiri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii oraşelor, muncitorii de prin ateliere şi fabrici şi lumea de la sate.

Prietenii ne vor trimite adresa lor, iar redacţia noastră le va răspunde ce au de facut.

Moartea unui om de bine. Duminecа, în 27 Aprilie s'a stins din viaţă în comuna Rucăr *Ioan Anastase*, în vârstă de 79 ani. Vreme de 20 ani bunul bătrân a fost primar al comunei, în care timp s'a îngrijit cu dragoste de buna administrarea trebilor comunei. In timpul cât a slujit el ca primar s'au zidit şcoala şi biserica din comuna, s'a înfiinţat grădina publică, s'au plantat împrejurimile comunei şi s'au făcut multe lucruri frumoase. La înmormantarea lui a luat parte întreg satul şi mulţi oameni din satele învecinate.

Comorile fostului rege al Montenegrului. Un trimis al guvernului jugoslav a găsit în podul unei case din Agram, comorile fostului rege Nichita al Montenegrului. Comorile au fost ascunse în două lăzi grele şi valoarea lor se ridică la suma de 300 milioane lei.

REDACŢIONALE. Rugăm pe toţi acei cari ne-au trimis articole, să aibă răbdare căci se vor publica pe rând; întârziem cu apariţia lor din cauza că avem prea mult material de tiparit.

Nu lăsaţi copiii singuri. Copilul Dumitru Cristea din Bârlad, în vârstă de un an, a fost lăsat singur în casă, în apropierea sobei. Câteva schinteţi ce au sărit din sobă au aprins hainele pe el şi când părinţii s'au întors în casă l'au aflat ars serum.

Elevii şcoalei normale din Sibiu la Focşani. In ziua a treia de Paşti, cu trenul de 4 d. a. au sosit în Focşani 120 de escursionişti, profesori şi elevi ai şcoalei normale „Andrei Şaguna" din Sibiu, conduşi de d. dr. profesor Vasile Stan, directorul acestei şcoli şi de către cunoscutul compozitor ardelean, părintele Timotei Popovici.

Societatea femeilor române în Praga. Delegaţia societăţii ortodoxe a femeilor române a vizitat oraşul Praga, capitala Cehoslovaciei. Aici au stat şapte zile. Femeilor române li-s'a făcut o primire călduroase şi s'au dat frumoase serbări în cinstea lor.

Slujba românească în bisericile din Basarabia. Ministerul cultelor a dat un ordin, ca în bisericile româneşti din Basarabia în viitor să se facă slujba numai româneşte. Până acum mulţi preoţi slujeau slavoneşte şi astfel românii din Basarabia nici după unirea cu patria mamă n'au avut parte în unele locuri s'audă cuvântul lui Dumnezeu în limba maicii lor. Avem nădejde, că ordinul d-lui Ministru de culte va fi împlinit.

Artiştii teatrului naţional din Cluj în oraşele din Ardeal. In ziua de 6 Maiu artiştii teatrului naţional din Cluj au plecat să cutreere oraşele ardelene Oradea-Mare, Arad, Timişoara, Lugoj, Alba-Iulia, Blaj şi Sibiu. Se vor juca piesele „Trandafirii roşii" şi „Fetiţa."

Elevele unei şcoale din Bârlad la Cluj. In ziua de Sf.-Gheorghe au sosit în Cluj elevele şcoalei normale de fete din Bârlad. La gară au fost primite de profesorii şcoalelor de-aici în frunte cu prefectul şi primarul oraşului. Mercuri în 7 Maiu au dat o frumoasă serbare la teatrul naţional, despre care vom face şi noi o dare de seamă în Nrul viitor.

CATRE OAMENII DE BINE. Rugăm pe preoţii din sate, cum şi pe învăţători sau alţi cărturari, să ne trimeată din satele lor chipul (fotografia) a celui mai bun gospodar, care a făcut fapte bune, fie pentru biserică, fie pentru şcoală sau alt-ceva, chipul acelui gospodar care e harnic, are gospodăria cea mai frumoasă, şi se bucură de toată cinstea. Chipul gospodarului îl vom tipări în foae, ca să vadă miile noştri de cititori, pe oamenii cei de suflet, de inimă bună şi de cinste. La fiecare chip (fotografie) se va adăuga numele şi pronumele ţăranului, vârsta, din ce sat este şi pe scurt ce a făcut el în viaţă.

Ciocnire între aeroplane. Două aeroplane s'au ciocnit în Anglia, în apropierea oraşului Cambridge. Amândouă au căzut la pământ. Aeroplanele făceau zboruri de încercare de-asupra oraşului. Un oficer, care se afla în unul din aeroplane a scăpat cu viaţa, iar ceialalţi au murit pe loc.

Două gemene bătrâne. In oraşelul Yorkshire din Anglia trăiau două surori gemene bătrâne, în vârsta de 92 ani. Au locuit toată viaţa împreună. Acum se anunţă, că au murit amândouă de-odată, în ziua de 6 Mai.

Ciocnirea unui automobil cu un tramvaiu. Pe drumul ce duce dela gara Braşov spre oraş s'a ciocnit un automobil al unei fabrici din Râşnov cu o locomotivă de tramvai. Partea dinainte a automobilului a fost sfărmată de tot. Maşinistul Aron Dezi, care a fost asvârlit din automobil, s'a ales cu răni grele la cap, iar un medic, care şedea alături de el, a murit pe loc. Alţi doi oameni, cari se mai aflau în automobil au scăpat cu viaţa.

Musca columbacă în judeţul Dolj. In o parte a comunelor de pe Valea-Jiului a apărut iar musca columbacă. Cu toate-că acum nu a făcut pagubele din anul trecut, sătenii sunt foarte îngrijoraţi, mai ales, că munca câmpului este în toiul ei. Prin satele Brabova, Pleşoiu, Sopat, Cernele şi Breasta au trecut roiuri întregi de astfel de muşte.

Un moştenitor a 2 miliarde lei. In Brăila un anumit Creţu a căpatat veste din America că murindu-i o rudă plecată încolo de mai mulţi ani l'a lăsat moştenitor al unei averi de peste 2 miliarde lei, între cari o casă în New-York cu 40 etaje. Fericitul moştenitor a plecat la America pentru a-şi lua în primire moştenirea.

Marca şi zlotul în Polonia. Statul polonez introduce în locul banilor ce-i are acuma, mărci, zlotul. Valoarea noii monede a fost fixată 1,800.000 mărci. Până la 20 Iunie toate plăţile vor putea fi făcute în zloţi sau mărci în proporţia arătată. Dela 1 Iulie marca va înceta de a mai fi un mijloc de plată. Mărcile neschimbate la data de 31 Mai 1925 îşi vor pierde întreaga valoare.

Câini turbaţi în Banat. La Reciţa au murit doi locuitori muşcaţi de câini turbaţi. Numele lor este Ştefan Iacobi, muncitor de 18 ani, şi Maria Eberl de 54 ani. Iacobi a fost muşcat cu mai multe săptămâni în urmă, a fost de câteva ori la medic, dar s'a tratat cu multă neglijenţă.

Jandarmii din Reciţa au ordin să împuşte orice câine suspect ce s'ar arăta pe stradă.

Femei la muncă de noapte în fabrici. Ministerul muncii a fost înştiinţat că în unele fabrici din Ardeal sunt întrebuinţate femeile la muncă de noapte. Cum aceasta este o călcare a legii a XIX ungare din 1911, lege care opreşte întrebuinţarea femeilor şi a copiilor la munca de noapte, vinovaţii vor suferi pedepsele cuvenite.

In America „CULTURA POPORULUI" se vinde cu 5 cents exemp.

Bande de hoţi în Almăj. Anul trecut valea Almăjului a fost foarte mult terorizată de banda vestitului Mantu. Acesta mutându-şi sediul în alte părţi ale provinciei, almăjenii au avut parte de puţină linişte. Acum se anunţă că o nouă bandă şi-a făcut apariţia în aceste părţi, atacând din nou pe trecători la drumul mare. Un locuitor din Mehadia, mergând la târg la Bozoviţi, a fost atacat în hotarul comunei Iablaniţa. Cel atacat nevoind să dea banii ce-i avea asupra sa, a fost omorît şi jefuit de 13.000 lei.

Jandarmii din Iablaniţa cercetează acest caz.

Nenorocire. Locuitorul Toader Marin din Clipiceşti, jud. Putna, împreună cu soţia sa Tinca mergea în căruţă către Focşani, în una din nopţile trecute. Ajungând la „Hanul lui Ghenuleţ" caii s'au abătut din drum şi atunci femeia, dându-se jos din căruţă a voit să indrepte caii. Dar a căzut în o fântână părăsită ce se afla la marginea drumului, găsindu-şi moartea. Fântâna are o adâncime de trei metri. Primăria a dat porunci să fie astupată.

Tulburări în Grecia. In ziua de 1 Maiu s'au produs încăierări pe străzile Atenei, capitala Greciei, pe urma cărora au fost răniţi 18 oameni. Comuniştii au atacat fără nici-o pricină pe soldaţii, cari au fost rânduiţi pentru păstrarea ordinei. Purtarea lor o vestejesc toate gazetele greceşti.

Copii pierduţi. In grădina publica din Brăila s'a găsit un băiat şi o fetiţă în vârstă de 7 şi 9 ani, cari mergând să se plimbe au uitat drumul ce duce la casa lor. Au fost duşi la poliţie, dar au trebuit să stea aici două zile încheiate, pe câtă s'a aflat locuinţa părinţilor lor.

Un vânt puternic în America. Din New-York se anunţă, că un vânt puternic a pustiit 7 state din partea de miazăzi a Statelor-Unite. Până acum s'au găsit 1110 oameni morţi, dar se spune, că numărul morţilor e mult mai mare.

Mare foc în Constanţa. Un foc puternic s'a declarat Luni după masă în magazia No. 5 din port, nimicind-o în întregime. Magazia este proprietatea statului. Focul a isbucnit deodată în cele 4 colţuri ale magaziei, de aceea se crede, că a fost pus de o mână criminală. Pagubele se urcă la 5 milioane lei.

Nenorocire în portul Ramadan. Conducătorul postal Vasile Săpunaru se întorcea dela oficiul de vamă din portul Ramadan, trecând pe lângă câteva vagoane încărcate cu lemne. Lemnele dintr'un vagon s'au surpat peste el, rănindu-l greu. A fost dus la spital, dar starea lui e atât de disperată, încât nu este nădejde să rămână în viaţă.

Revărsarea Nistrului. Apele Nistrului şi Rautului crescând mari s'au revărsat peste păşunile, arăturile şi grădinile aşezate în apropierea lor. Numeroase vite, galiţe şi porci au fost duse de valurile apei.

Trecerea oceanului pacific în luntre. Nu de mult un îndrăzneţ american Alain Gerbault, a trecut oceanul atlantic în luntre. Acum spune, că va încerca să facă, tot în luntre, cea mai lungă călătorie ce un om a făcut vre-odată. Va încerca să treacă peste oceanul pacific, care este între America şi Azia.

Redacţionale. *Rugăm pe toţi acei cari ne scriu la „Cultura Poporului" ca articolele trimise să aibă un stil cât mai clar, mai concis, şi lipsit de neologisme. Vrem o limbă curată limpede. Articolele să fie scrise pe îndelete iar nici de cum după calapodul obişnuit la foile zilnice.*

Alegeri în Germania. In 5 Mai s'au făcut în toată Germania alegeri pentru Reichstag (casa ţării). Lupta în alegeri a fost foarte înverşunată, luând parte toate partidele. In câteva oraşe s'au produs chiar ciocniri între alegătorii diferitelor partide. Aşa la Breslau, comuniştii au încercat să împrăştie cu puterea o adunare în care vorbia deputatul Wulle. A urmat o încăierare, care s'a ales cu mai mulţi răniţi de amândouă părţile.

Revoluţia în Cuba. In insula Cuba din Oceanul Atlantic se pregăteşte isbucnirea unei revoluţii, care urmăreşte răsturnarea guvernului. In urma acestora preşedintele Statelor Unite ale Americei a oprit orice transport de arme în insula Cuba.

RADOS & o.

mare magazin de vopsele

Cluj, Cal. Regele Ferd. 21

TELEFON 692.

Cel mai bine asortat şi mai ieftin ca oriunde.

O RECLAMA folositoare se face în „CULTURA POPORULUI” care se tipărește în 56 mii de exemplare

Intreprinderea de instalațiuni electrice a orașului Cluj

Execută
Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motorică.

Montări
de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj.

Atașată uzielor electrice:
CLUJ
Calea Regele Ferdinand No. 30

Depozit de lămpi electrice, material de instalațiuni, de schimb, etc.

Reparaturi
în mod radical.

Stațiune specială
de verificat contoare electrice, cari se și repară; instalează din nou.

Planuri,
proecte, oferte și devize efectuate cu specialiști, la cerere.

Apă ferbinte în 3 minute, mâncări încălzește
în orice cratiță aparatul electric de inginerii dipl.
Pallos & Marko
(Cluj, Strada Nicolae Iorga 7. Telefon 650)
care nu se strică niciodată și e mai eftin decât cratițele electrice.

Adolf Gutfried, Cluj
MAGAZIN LA BARZA

Delain spălabil de bună calitate	Dela Lei	39
Crep de modă — — — — — —	„ „	37
Pânză pentru albituri — — —	„ „	32
Șifon spălat — — — — — —	„ „	36

MARE ASORTIMENT ÎN PALTOANE, COSTUME ȘI NOUTAȚI DE MODĂ.
Calea Reg. Ferdinand 11.

Stropitoare pentru vii Syst.
Vermorel
fabricat orig. Chaudoir
Prețul:
la depozitul Cluj . . Lei **900**
franco la ori care stațiune postală . Lei **950**

DEPOZIT GENERAL:
HANN și COMP. S. A. DE COMERȚ PENTRU MAȘINI ȘI ART. TECHNIC
CLUJ, STR. REGINA MARIA No. 11

BICICLETE
„La Française“ Diamant sosește în curând la
AUTO-MECANICA
CLUJ
Str. Regina Maria 10
Prețurile originale ale fabricei!

MOTOARELE de Deutz, Langen & Wolf
sunt neîntrecute! — Nici o altă fabricațiune nu poate fi comparată cu ele!

Construcția de combustibil minimală!
||
Construcția unică în felul ei!

Diplome de acreditare nenumărate, din toate părțile lumii!
||
Prețuri avantajoase!

Motoare de benzină, gaz natural, gaz metan, benzol, uleiu crud și petrol
de 4—20 HP, avem oricând în depozit, atât stabile cât și locomobile, montate pe roate. Motoare mai mari, până la 300 HP furnizăm în cel mai scurt termen din fabrică. :-: :-:

Suntem însărcinați din partea fabricei, să aducem la cunoștința publicului, că **prețurile au fost reduse în mod simțitor** în urma stabilizărei valutei germane și a sporirei timpului de lucru.

Oferte, prospecte, etc. se trimit imediat și gratuit de către debitul principal și depozitul de motoare
Departamentul Mașinelor
al reun. agr. s. a.
SIBIU, Strada Sărei No. 22
Cont curent la: Institutul de Credit Funciar din Sibiu.

Fabricile Eleonora Szilágyi
Societate pe acții.
Furnisoare ale Curții Regale Române.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 107
TELEFON 239 22-12-14

Industria de Lut S. A. din Ghiriș-Arieș (Turda)
Oferă țigle recunoscute de calitatea cea mai bună, arse cu gaz metan, dungite, prevăzute cu cârlige, olane, precum și cărămizi de mărime normală și germană.
Se găsesc în depozit permanent TUBURI DE CANAL.

ESTE RECUNOSCUT DE TOȚI CĂ,
LIQUERUL BOGSZA
ESTE CEL MAI BUN, MAI VERITABIL ȘI NEINTRECUT!

Specialitățile fabricei de bere CZELL din Cluj
'Hercules'
Bere nutritoare, specialitatea bună din malt dublu — și
'Monoștor'
Bere deschisă — mult apreciate.
14—25
din cauza calităților lor neîntrecute s'au dovedit ca marca cea mai superioară. **Se capătă pretutindeni.**

GARNITURI DE TREERAT
după sistemul cel mai nou și reușit cumpărați cel mai bine și convenabil la
„FERROAGRICOLA“
SIBIU Str. Sării 35-37.
Fabrică de mașini agricole S. A. fost Schieb, fabrica de mașini s. p. a.
SIBIU Str. Sării 35-37.

ASTRA
Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.
ARAD
Adresa telegrafică: VAGONASTRA ARAD

SECȚIA MOTOARE:

Autobuse
pentru circulație în orașe, stabilimente de băi, și pentru circulație interurbană.

Camioane
cu transmisiune prin cardan, sau lanturi. Incărcătură 3 tone.

Automobile-cisterne
pentru transportul de uleiu, benzină, și petrol. Capacitatea 3550 litri.

Motoare de benzină
de 6, 14, 45, 60 și 90 HP.

Strunguri de precizie
pentru tăiarea de ghevinduri Withworth, sau milimetrice. Distanță intre vârfuri 1000—1200 și 1600 mm.

Piese cu excentric
cu cursă de 30 mm. presiune de 8 tone.

Piese de automobile
pentru automobile de lux și camioane de orișice marcă

Piese pentu motoare de benzină
de orișice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magaziile de consignație mai jos notate:
ARAD: Intreprindere de Mașini și Automobile, Str. Alexandri 6.
BRAȘOV: „Silvania“ Intreprindere Technică S. A., Piața Boilor 7.
CERNĂUȚI: „Mecano“ S. A., Piața Unirei 9.
CLUJ: Blaga Emil, Piața Ștefan cel Mare 3.
LUGOJ: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj.
ORADEA-MARE: „Economia“ S. A. Comerț și Indust., P. M. Viteazul
SĂTMAR: Frații Princz, Turnătoria de Fier și Fabrică de Mașini.
TÂRGU-MUREȘ: Biró E., Ing. mech. cu dipl. Intreprinderea technică, Str. Ștefan Voda 1/a.
TIMIȘOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorove-gasse 5.

Reclama e sufletul comerțului!

Mașini de scărmănat lână și lupi scărmănători
furnizăm prompt din depozit
Departamentul mașinelor
SIBIU
Str. Sărei No. 22.

Cel mai eftin izvor de cumpărare
KALMAR
SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII
In ziua de 15 Martie a mutat magazinul central în
Str. Regina Maria No. 25
VOPSELILE ARTICOLE DE COLONIALE
ENGROS! EN DETAIL!
Telefon: 4-25 Telefon: 5-44
SUCURSALE:
Strada Regina Maria No. 42.
Strada Rugului No. 56.

CETIȚI ȘI ABONAȚI CULTURA POPORULUI

WILHELM HIENZ
CLUJ
AGENTURĂ COMERCIALĂ

Traian G. Stoenescu
AVOCAT
BUCUREȘTI, CALEA ȘERBAN-VODA NO. 43.

Mare depozit permanent de generatori electrici, dynamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. - Depozit în comision în toate orașele mai mari. Preliminare (devize) la cerere se trimit gratuit de către soc.
GANZ
Soc. An. de Electricitate & Co.
CLUJ, STR. REGINA MARIA 16
Adresa telegrafică ALTERNO. - Telefon 9-01.
Reprezentanța firmei GANZ & COMP. DANUBIUS, S. A. pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe, pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acestora, etc. etc.

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Baba Novac No. 13/a. — Telefon 5—13